

IZVEŠTAJ 1 O PULSU JAVNOSTI

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE
OD AMERICKOG NARODA

Raport je pripremljen od:

UNDP Kosovo
Jedinica za istraživanje i politiku

Napisao:

Faton Bislimi
Konsultant za istraživanje i politiku
Jedinica za istraživanje i politiku, UNDP Kosovo

Poglavlje 5: Proces vizne liberalizacije sa EU

Atdhe Hetemi
Službenik projekta za puls javnosti
Jedinica za istraživanje i politiku, UNDP Kosovo

Statističke analize:

Iris Duri
Statističar
Jedinica za istraživanje i politiku, UNDP Kosovo

Lektori:

Aleks Stendiš UNDP Kosovo i Džonatan Sedgvik, pripravnik, Klaster za socijalno uključivanje
UNDP Kosovo

Osiguravanje kvaliteta:

Dr. Mitaher Haskuka
Šef Jedinice za istraživanje i politiku
UNDP Kosovo

Učesnici u fokus grupi:

Angela Mazer, UNDP Kosovo;
Anita Smailović, UNDP Kosovo;
Besnik Vasoli, savetnik CDF;
Brikena Sulejmani, UNDP Kosovo
Burim Ejupi, KIPRED;
Gordana Dorić, AVENIJA;
Jeton Mehmeti, GAP;
Kristijan Adžić, HERC;
Leon Maljazogu, PER;
Violeta Matović, CPT;
Virđina Dumnica, UNDP Kosovo;
Vladan Trifić, MCK;
Virtit Hasani, ekonomista;

Priština

Mart 2011.

Sadržaj

Predgovor	9
IZVRŠNI REZIME	11
CHAPTER 1	
Politics and Institutions	13
POGLAVLJE 2	
Socijalno-ekonomska situacija	19
POGLAVLJE 3	
Međuetnički odnosi	25
POGLAVLJE 4	
Javna i lična sigurnost i bezbednost	29
POGLAVLJE 5	
Napisao Atdhe Hetemi - Vizna liberalizacija sa EU	33
Zaključne napomene sa sastanka fokus grupe	41
Metodologija	43

ULEX EU Rule of Law Mission in Kosovo

EUSR EU Special Representative

EWS Early Warning System

GOK Government of Kosovo

ICO International Civilian Office

ICR International Civilian Representative

KP Kosovo Police

KSF Kosovo Security Force

LDK Democratic League of Kosovo

PDK Democratic Party of Kosovo

UNDP United Nations Development Programme

UNMIK United Nations Interim Administration Mission in Kosovo

Odabrani ekonomski indikatori

Column1	jan-mar 2005	apr-jun 2005	jul-sep 2005	okt-dec 2005	jan-jun 2006	jul-sep 2006	okt-dec 2006	jan-mar 2007	apr-jun 2007	jul-okt 2007	nov-dec 2007	jan-jun 2008	jul-sep2 2008	okt-dec3 2008	jan-mar4 2009	apr-jun5 2009	jul-sep6 2009	jan-mar7 2010	nov 2010	Trend
Stanovništvo(u,000) (a)	1,999*				2,033**			2,07**	2,07**	2,1**	2,1**	2,1**	2,1**	2,1**	2,1**	2,2*	2,2*	2,2*	2,2*	◀▶
Stopa rasta BDP (godišnja), % (a)	0.3				3.0					3.5	3.5	3.5 (o)	3.5	3.5	5.4(a)	5.4(a)	3.8** (a)	3.8** (a)	2.9 (s)	▼
BDP po glavi stanovnika, € (a)	1,120 (a)				1,117 (a)					1,150	1,150 (q)	1,150	1,150	1,150	1,784(a)	1,784(a)	1,731**(a)	1,731**(a)	1,795 (s)	▲
KBK (godišnji), miliona € (b)	641.5				713.2 (l)			553** (m)	553 (m)	553 (m)		862.13	862.13	862.13	862.13	862.13	895.9 (m)	895.9 (m)	1,461 (t)	▲
Radničke doznake, miliona €	281.0 (a)				318.0 (a)					398	398	467 (p)	467 (p)	387.6 (r)		535.8 (q)	535.8 (q)	535.8 (q)		◀▶
Strana pomoć, miliona € (a)	462.0 *				465.0 *					352	352 (r)	275 **	275**	275**					132.4 (u)	▼
TKPŠ fond, miliona € (c)	145.8 (Dec)				167.5 (Maj) (d)	177 (Sep)(k)	213.0 (Dec) (k)	230.6 (Mar)		276 (Okt)		273.8 (Maj)						380.7	488.8 (April)	▲
KPA fond, miliona € (e)	113.1 (Dec)				234.9 (Apr)	256.1 (Avg) (h)	275.0 (Dec)	291.6 (Feb)		384.4 (Okt)	399.9 (Nov-Dec 2007)	419.8 (Jan-Apr 2008)	426.1 (Maj)					451	463.2 (Mart) (u)	▲
Bankovni depozit, miliona €	704.8 (Feb)	731.2 (Maj)	765.8 (Avg)	809 (Nov)	844.6 (Apr) (e)	881.6 (Avg) (h)	926.4 (Dec)	973.5 (Feb)	967.6 (Apr)	1.102.740 (Okt)	1.228 (Dec)(s)	1.112 (Feb)	1.183 (p) (Maj)		1444.1 (r)	1.513 (q) (Jun)	1.65 (q) (Sep)	1.65 (q) (Sep)	1.77 (u) (Mart)	▲
Komercijalni bankovni krediti, miliona €	356.5 (Feb)	400.1 (Maj)	401.8 (Avg)	435.7 (Nov)	459.7 (Apr) (e)	476.4 (Avg) (h)	490.5 (Dec)	515.1 (Feb)	560.2 (Apr)	659.9 (Okt)	891.2 (Dec)(t)	937 (Feb)	1,052.8 (p) (Maj)			1,281 (q) (Jun)	1,281 (q) (Sep)	1,281 (q) (Sep)	1.336.2 (u) (Mart)	▲
Trgovinski bilans, miliona € (j)	-219.1 (Jan-Mar)	-308.5 (Jan-Apr)	-723.4 (Jan-Avg)	-1028.4 (Jan-Nov)	-537.5 (Jan-Jun)	-761.3 (Jan-Avg) (i)	-1235.3 (Jan-Dec)	-101.92 (Jan-Feb)	-400 (Jan-Apr)	-1164.2 (Jan-Okt)	-264.6 (Nov-Dec) (n)	-360 (Jan-Feb)	-142 (Maj)	-1638.5 (Jan-Dec)	-142 (Maj)		-152 (Sep)	-152 (Sep)	-550 (Mart) (u)	▼
Registrovani nezaposleni	303,095 (Jan)	311,230 (Maj)	314,446 (Avg)	319,721 (Dec)	323,201 (Maj)	324,835 (Sep)	326,026 (Dec)	331,056 (Mar)			334,595 (Dec)	336,366 (Mar 2008) (n)	336,366 (Mar 2008) (n)		338,836 (Apr)	338,618 (Maj 2009) (q)	339,418 (Sep 2009) (q)	339,418 (Sep 2009) (q)	338,800 (Mart 2010) (u)	◀▶
Indeks potrošačkih cena, % (u poređenju sa majem 2002.) ***	101.4 (Maj)	100.0 (Maj)	98.5 (Avg)	101.9 (Nov)	102.9 (Maj)	101.3 (Avg) (f)	102.6 (Nov)	100.2 (Mar)	99.4 (Apr)	103.9 (Sep)	102.8 (Dec)	111.4 (Feb)	112.8 (Jul)		110,9 (Mar)		108.8 (Sep)	115.2 (Sep)	119.9 (Mart) (u)	▲
Penzije (mesečno), €	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40		40		70	70	70	◀▶
Dobrovoljni povratak	2,126				1,608 (g)															

* Procenjeno

** Projektovano

*** U januaru 2006. godine SZK je promenio metodologiju izračunavanja IPC. Stoga upoređenje trenutnog IPC sa IPC iz perioda pre januara 2006. godine nije moguće

Izvori:

a) MMF Aide Memoire, (septembar 2007. i jun 2009.);

b) MEF (2006), Budžet, MEF, Vlada Kosova, Priština.

c) TKPŠ (2005), Godišnji izveštaj 2005., TKPŠ, Priština.

d) Procena dobijena od TKPŠ-a putem elektronske pošte.

e) CBUK (2006), Mesečni statistički bilten, br. 56, BPK, Priština, april 2006.

f) SZK (2006), Odsek za statistiku cena, Indeks potrošačkih cena, SZK, Vlada Kosova, Priština.

Ostali podaci su iz UNDP-a (2006), Izveštaj ranog upozoravanja br. 12: oktobar - decembar 2005. godine, UNDP, Priština, op. cit.

g) Visoki komesarijat Ujedinjenih nacija za izbeglice na Kosovu.

h) BPK (2006), Mesečni statistički bilten, br. 56, BPK, Priština, avgust 2006.

i) Ministarstvo za rad i socijalnu zaštitu, 2006.

j) Ovo je trgovinski deficit za period jan-feb 2007. godin, Statistički zavod Kosova

k) Ovaj podatak je objavljen na internet stranici TKPŠ-a, datum objavljivanja je 7. februar 2007.

l) CBUK (2007) Mesečni statistički bilten za decembar 2006. godine br. (64). Priština

m) Ministarstvo ekonomije i finansija Kosova

n) Ministarstvo javnih službi Kosova - kvartalni izveštaj maj 2008. godine

p) CBUK - MESEČNI STATISTIČKI BILTEN maj 2008. godine

q) CBUK - MESEČNI STATISTIČKI BILTEN

r) CBUK - Godišnji izveštaj 2008.

s) SOK, Bruto domaći proizvod na Kosovu 2004 – 2009

t) MEF (2011), Budžet, MEF, Vlada Kosova, Priština

u) CBUK (2010). Mesečni statistički bilten za mart 2010. br. (103). CBK Priština

Odabrani indikatori iz ispitivanja javnog mnjenja

Column1	Mar 2005 a)	Sep 2005 b)	Jun 2006 c)	Dec 2006 d)	Jun 2007 e)	"Dec 2007 f)"	"Sep 2008 g)"	"Nov 2008 o)"	"Jun 2009 p)"	Sep 2009 q)	Jan 2010 r)	Apr 2010 s)	Nov 2010 t)	Trend
Politički pesimizam, % ("veoma nezadovoljan" ili "nezadovoljan" sadašnjim političkim trendovima)	38.6	41.0	43.4	48.9	54.0	41.1	36.0	35.73%	26.78%	33.03%	41.08%	37.30%	66.90%	▲
Ekonomski pesimizam, % (veoma nezadovoljan" ili "nezadovoljan" sadašnjim političkim trendovima)	71.1	68.8	76.0	76.2	70.7	64.6	53.0	55.0	43.48%	57.07%	60.31%	53.80%	72.10%	▲
Spremnost da se protestuje zbog ekonomskih razloga, %	62.9	57.4	62.8	42.8	54.9	71.3	68.3	75.7%	64.32%	66.58%	63.40%	59.2%	72.4%	▲
Spremnost da se protestuje zbog političkih razloga, %	48.9	45.4	45.5	30.9	31.2	58.6	49.2	59.5%	45.21%	50.68%	46.06%	49.2%	58.7%	▲
Zadovoljstvo radom UNMIK-a*, %	29.7	34.5	30.5	28.0	31.5	27.7	25.4	20.8%	28.36%	23.11%	12.58%	22.20%	18.90%	▼
Zadovoljstvo radom SPGS-a*, %	81.2	69.8	70.5	43.6	45.9	39.6	18.4	21.1%	33.66%	25.93%	17.79%	25.30%		
Zadovoljstvo radom Vlade Kosova (prethodnih PISJ)*, %	81.2	48.7	43.3	27.2	35.9		49.9	55.7%	53.13%	55.83%	36.72%	29.30%	25.10%	▼
Zadovoljstvo radom Skupštine*, %	73.7	59.0	45.4	25.6	31.9	36.7	46.0	49.0%	53.18%	46.37%	33.34%	34.10%	32.10%	◀▶
Zadovoljstvo radom KFOR-a *, %	81.0	84.3	81.0	77.5	81.8	83.7	84.2	86.9%	72.88%	71.90%	77.63%	69.60%	81.70%	▲
Zadovoljstvo radom KPS-a *, %	86.9	84.5	81.8	72.5	79.3	78.6	80.0	80.9%	71.14%	70.96%	74.86%	74.30%	78.50%	▲
Osećanje nebezbednosti ("malo nebezbedan" ili "veoma nebezbedan" van kuće)	38.1	36.7	35.5	38.6	22.6*	55.25*	21.2	18.3	26.00%	17.87%	27.64%	29.90%	30.60%	◀▶

* uključuju "zadovoljan" i "veoma zadovoljan" (pitanje je preformulisano u junu 2007. godine, pa zbog toga junske rezultati nisu uporedivi sa ranijim)

Izvori:

- a) UNDP, Izveštaj ranog upozoravanja mart 2005. godine, UNDP, Priština, op. cit.
- b) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: sep 2005.
- c) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: juni 2006.
- d) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: dec 2006.
- e) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: jun 2007.
- f) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: dec 2007.
- g) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: sep 2008.
- o) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: nov 2008.
- p) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: jun 2009.
- q) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: sep 2009.
- r) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: jan 2010.
- s) UNDP, Ispitivanje javnog mnjenja: apr 2010.

Ovo je prvo izdanje izveštaja o pulsu javnosti, nastavka prethodnih izveštaja za rano upozoravanje – niza izveštaja koji su pokrenuti avgusta 2002. Agencija Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID) je nastavila da nas sponzoriše i da deli sa nama troškove ovog izveštaja. Izveštaj pruža vredne analize percepcije javnosti u vreme kad Kosovo¹ konsoliduje svoju demokratiju i čini napredak prema jačanju svojih institucija i opreznog upravljanja. Novi izveštaj o pulsu javnosti daje analize od ranog upozoravanja i prevencije konflikta, do demokratskog dijaloga i monitoringa institucionalne stabilnosti. Nadamo se da ćemo putem ove dvogodišnje analize i povezanih debata povećati komunikaciju između javnih i demokratskih institucija.

Ovo izdanje izveštaja je objavljeno u periodu intenzivnih i važnih događaja vezano za kosovske nacionalne izbore, stvaranje novih centralnih institucija i priprema za dijalog između Prištine i Beograda pod okriljem Evropske unije. S ovim u vezi, nastavljen monitoring pokazatelja percepcije javnosti se može dokazati kao neophodno sredstvo za dobijanje uvida u mišljenje kosovskih stanovnika u vezi sa ovim procesima.

Kao inovaciju u ovom izveštaju razvili smo 2 nova pokazatelja, indeks demokratizacije i indeks ekonomskog poverenja. Indeks demokratizacije od 0,92 pokazuje da stanovnici Kosova samo delimično veruju da demokratski procesi na Kosovu idu u pravom smeru. Slično tome, vrednost indeksa ekonomskog poverenja od 0,61 pokazuje da ispitanici uglavnom imaju nepovoljno mišljenje o ekonomskoj situaciji. Izazovi i ograničenja vladinih ili javnih institucija su enormni, ali isto tako i javna potražnja i želja za vidljivim poboljšanjima na Kosovu. Neki bitni zaključci ovog izveštaja su:

- Rezultati poslednjeg istraživanja pulsa javnosti pokazuju opšti pad zadovoljstva kod ljudi radom ključnih kosovskih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija.
- 72% ispitanika svih nacionalnosti je nezadovolj-

no ekonomskim smerom kojim se kreće Kosovo. 72% stanovnika Kosova je spremno i voljno da se pridruži javnim protestima koji bi se organizovali zbog ekonomskih razloga, u poređenju sa 59% onih koji bi uradili isto zbog političkih razloga. Prema podacima istraživanja, stanovnici Kosova identifikuju nezaposlenost (30%) i siromaštvo (29%) kao dva najveća problema sa kojima se Kosovo suočava. Treći najveći problem sa kojim se suočava Kosovo je korupcija (11%).

- U pogledu perspektive normalizacije međuetničkih odnosa između kosovskih Albanaca i Srba, oko jedne trećine svih ispitanika veruje da će se ovi odnosi normalizovati u daljoj budućnosti.
- Kosovski Albanci su i dalje veoma zadovoljni radom bezbednosnih institucija na Kosovu. Među kosovskim Srbima, zadovoljstvo bezbednosnim institucijama na Kosovu se značajno povećalo od aprila 2010.

I dok izveštaj može biti interesantan prosečnom čitaocu, njegov primarni cilj je da pruži platformu percepcije i mehanizama za olakšavanje procesa kreiranja javne politike u još uvek konsolidavajućoj kosovskoj demokratiji. Svi zaključci i predložene preporuke koje su predstavljene u ovom izveštaju su rezultat nekoliko rundi diskusija sa stručnjacima iz različitih oblasti, različitih profila i iz različitih institucionalnih uređenja.

Mi i dalje verujemo da će grupa analiza predstavljenih u ovom izveštaju stimulisati dosta razmišljanja i budućih diskusija među čitaocima i kreatorima mišljenja na Kosovu. Stoga nam predstavlja zadovoljstvo da izrazimo svoju zahvalnost stručnjacima koji su učestvovali u diskusijama i koji su pružili uvid, perspektive i tumačenja rezultata ispitivanja, i svima onima koji su nas podržali u postupku zaključivanja ovog izdanja.

Parviz Fartaš

Direktor, UNDP Kosovo

¹ Za UNDP, Kosovo se na ovom dokumentu spominje u kontekstu Rezolucije Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija 1244.

IZVRŠNI REZIME

- Rezultati poslednjeg ispitivanja pulsa javnosti pokazuju opšti pad u zadovoljstvu radom kosovskih ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija.
- Između aprila 2010. i novembra 2010. nivo zadovoljstva radom Vlade Kosova i premijerom su pali za oko 4 tj. 6 procentna poena, što je njihov najmanji ikada nivo od marta 2007.
- Predsednik je, međutim, od svih institucija imao najveći pad nivoa zadovoljstva od aprila 2010., paviši na najniži nivo ikada sa samo 31% ljudi koji su zadovoljni njegovim radom.
- Oko 67% svih ispitanika je nezadovoljno ili veoma nezadovoljno trenutnim političkim kretanjem Kosova. Samo manje od 10% ispitanika je zadovoljno ili veoma zadovoljno trenutnim političkim smerom Kosova, dok je oko 20% niti zadovoljno niti nezadovoljno.
- Preko polovine svih ispitanika je naznačilo da je primarni nosilac odgovornosti za trenutnu kosovsku političku situaciju Vlada Kosova (54%), zatim političke partije (17%) i EULEX (9%).
- Prema poslednjem istraživanju, kosovski indeks demokratizacije je 0,92, što znači da većina stanovnika ne vidi da demokratski procesi idu u pravom smeru.
- Prosečno samo oko četvrtine svih ispitanika vidi da kosovski demokratski procesi idu u pravom smeru i da su dobro institucionalizovani naspram skoro polovine onih koji se ne slažu sa tim. Druga četvrtina ispitanika, međutim, ili nije odgovorilo na ovo pitanje ili nije imalo mišljenje.
- Oko 72% ispitanika svih nacionalnosti je nezadovoljno ekonomskim putem kojim se kreće Kosovo. Samo 6% ispitanika, međutim, izgleda da je zadovoljno sa ekonomskim putem kojim se kreće Kosovo, dok je nekih 19% niti zadovoljno niti nezadovoljno.
- Na pitanje ko je primarno odgovoran za kosovsku ekonomsku situaciju, oko 71% svih stanovnika Kosova je ocenilo da je to Vlada Kosova. Ne više od 9% od ukupnog broja ispitanika pripisuje ovu odgovornost međunarodnoj zajednici (kombinovano EULEX, MCK i UNMIK), a samo oko 6% je odabralo lokalnu samoupravu kao primarnog nosioca odgovornosti za kosovsku ekonomsku situaciju, dok je samo 2% bacilo ovu odgovornost na poslovnu zajednicu.
- Oko 72% stanovnika Kosova je spremno i voljno da se pridruži javnim protestima organizovanim zbog ekonomskih razloga naspram 59% onih koji bi uradili isto zbog političkih razloga.
- Oko 63% ispitanika očekuje da će se ekonomska situacija poboljšati u sledeće dve godine. Nekih 17%, međutim, veruje da će situacija ostati nepromenjena dok drugih 6% veruje da će se situacija samo pogoršati u sledeće dve godine.
- Kosovski celokupni indeks ekonomskog poverenja je 0,92, što znači da stanovnici Kosova u proseku nemaju povoljno mišljenje o ekonomiji.
- Prema podacima istraživanja, stanovnici Kosova identifikuju nezaposlenost (30%) i siromaštvo (29%) kao dva glavna problema sa kojima se suočava Kosovo. Treći najveći problem sa kojim se suočava Kosovo je korupcija (11%).
- U proseku, 32% stanovnika Kosova veruje da su porodične veze najvažniji faktor, za kojim sledi 24% onih koji veruju da je podmićivanje najvažniji faktor za nečije šanse za zapošljavanje u javnom sektoru. Samo 12% ispitanika veruje da je obrazovanje bitno kada se traži posao u javnom sektoru, zatim sledi 10% onih koji veruju da je partijska pripadnost najvažnija stvar.
- U pogledu perspektive normalizacije međuetničkih odnosa između kosovskih Albanaca i Srba, oko jedne trećine svih ispitanika veruje da će se ovi odnosi normalizovati u daljoj budućnosti. Nekih 18% veruje da će se ovi odnosi normalizovati u skorijoj budućnosti dok isti broj ispitanika veruje da se ovi odnosi neće nikada normalizovati. Samo 3% veruje sa su međuetnički odnosi između kosovskih Albanaca i Srba već normalni.
- Nekih 46% kosovskih Srba (naspram 6% u aprilu 2010.) će se složiti da radi sa kosovskim Albancima. Oko 45% (naspram 6% u aprilu 2010.) kosovskih Srba će se složiti da živi u istom gradu sa kosovskim Albancima, za kojim sledi 27% (naspram 5% u aprilu 2010.) onih koji bi se složili da žive u istoj ulici sa kosovskim Albancima.
- Kosovski Albanci su i dalje veoma zadovoljni radom bezbednosnih institucija na Kosovu. Rezultati istraživanja pulsa javnosti iz novembra 2010. pokazuju da je njihovo zadovoljstvo KFOR-om povećano za nekih 12 procentnih poena od aprila

2010., dok se njihovo zadovoljstvo Kosovskim bezbednosnim snagama (KBS) i Kosovskom policijom nije značajno uvećalo od aprila 2010. Nivo zadovoljstva kosovskih Albanaca EULEX policijom je blago opalo za neka 4 procentna poena od aprila 2010.

- Među kosovskim Srbima, zadovoljstvo bezbednosnim institucijama na Kosovu se značajno povećalo od aprila 2010. Doduše, njihovo zadovoljstvo KFOR-om, Kosovskom policijom i EULEX policijom se povećalo za dvocifreni broj procentnih poena: 18,

14, tj. 13 od aprila 2010. Njihovo zadovoljstvo KBS-om se takođe povećalo za ukupno 5,5 procentna poena od aprila 2010.

- Izgleda da postoji prilično strm porast od aprila 2010. u broju ispitanika koji osećaju da su bili diskriminisani u poslednjih šest meseci. Oko 15% kosovskih Albanaca, 2% kosovskih Srba i 32% ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica je reklo da su se suočili sa situacijom u kojoj su se osećali diskriminisano.

POGLAVLJE 1

Politika i institucije

Zadovoljstvo institucijama i političkim procesima

Rezultati poslednjeg istraživanja pulsa javnosti pokazuju opšti pad u zadovoljstvu stanovnika radom kosovskih ključnih izvršnih, zakonodavnih i pravosudnih institucija.

Između aprila i novembra 2010. nivo zadovoljstva radom Vlade Kosova i premijera opao je za 4 tj. 6 procentna poena, što je njihov najniži nivo od marta 2007.

Zakonodavne institucije, kao što su Skupština i predsednik Skupštine, su obe doživele pad nivoa zadovoljstva za oko 2 procentna poena.

Predsednik je, međutim, od svih institucija doživeo najveći pad nivoa zadovoljstva od oko 24 procentna poena od aprila 2010, što je najniži ikada nivo od samo 31% stanovnika koji su zadovoljni njegovim radom.

Pravosuđe ne predstavlja izuzetak u ovom celokupnom padu u zadovoljstvu stanovnika radom kosovskih

Izgleda da je većina kosovskog stanovništva, prema poslednjem istraživanju pulsa javnosti, veoma zabrinuto kosovskim političkim kretanjem. Doduše, prema podacima istraživanja, oko 67% svih ispitanika je ili nezadovoljno ili veoma nezadovoljno političkim smerom Kosova. Samo manje od 10% izgleda da je zadovoljno ili veoma zadovoljno trenutnim kosovskim političkim smerom, dok je oko 20% niti zadovoljno niti nezadovoljno.

Na pitanje da naznače ko je, prema njihovom mišljenju, najodgovorniji za trenutnu kosovsku političku situaciju, odgovori ispitanika su se neznatno razlikovali zavisno od njihovog nacionalnog porekla. Na primer, značajno veći deo kosovskih Srba i ispitanika iz redova ostalih manjina je mislio da je EULEX odgovorniji za političku situaciju na Kosovu nego što su to mislili kosovski Albanci. Na drugoj strani, međutim, ispitanici dele slična mišljenja. U proseku preko polovina kosovskih Albanaca (55%) i više od 44%

Tabela 1.1: Zadovoljstvo kosovskim ključnim institucijama (u procentima)

		Mar-07	Jun-07	Okt-07	Dec-07	Maj-08	Jul-08	Okt-08	Apr-09	Jun-09	Sep-09	Jan-10	Apr-10	Nov-10
Zadovoljstvo izvršnom vlašću	Vlada	30.50%	35.99%	28.12%		46.85%	49.85%	55.71%	38.00%	53.13%	55.83%	36.72%	29.21%	25.06%
	Premijer	54.00%	66.00%	61.00%		72.00%	63.23%	63.12%	39.81%	53.84%	51.98%	41.50%	36.36%	30.65%
Zadovoljstvo zakonodavnom vlašću	Skupština	31.00%	31.96%	36.19%	36.76%	51.36%	46.00%	49.03%	33.63%	53.18%	46.37%	33.34%	34.05%	32.10%
	Predsednik Skupštine	35.43%	33.23%	37.14%	35.10%	56.48%	43.55%	46.97%	32.77%	51.59%	49.45%	40.30%	36.03%	33.25%
	Predsednik	52.00%	64.00%	59.00%	61.00%	74.00%	68.09%	69.93%	45.66%	61.72%	60.75%	56.63%	54.88%	30.84%
Zadovoljstvo pravosudnom vlašću	Sud	20.00%	20.00%	18.00%	18.00%	21.00%	19.52%	19.71%	20.04%	32.65%	25.60%	14.73%	27.21%	18.50%
	Tužilaštvo	22.70%	19.79%	17.70%	18.27%	22.66%	22.79%	21.05%	20.46%	31.74%	25.74%	14.81%	26.85%	15.06%

ključnih institucija. Nivo zadovoljstva radom kosovskih sudova je takođe opao za oko 9 procentnih poena od aprila 2010. Pad od oko 12 procentnih poena doveo je nivo zadovoljstva sa radom Tužilaštva na 15% naspram 27% u aprilu 2010.

kosovskih Srba i 45% ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica je pripisalo ovu odgovornost Vladi Kosova.

Ukupno, prema podacima istraživanja, preko polovine svih ispitanika ukazuje na to da je primarni nosilac odgovornosti za trenutnu kosovsku političku situaciju Vlada

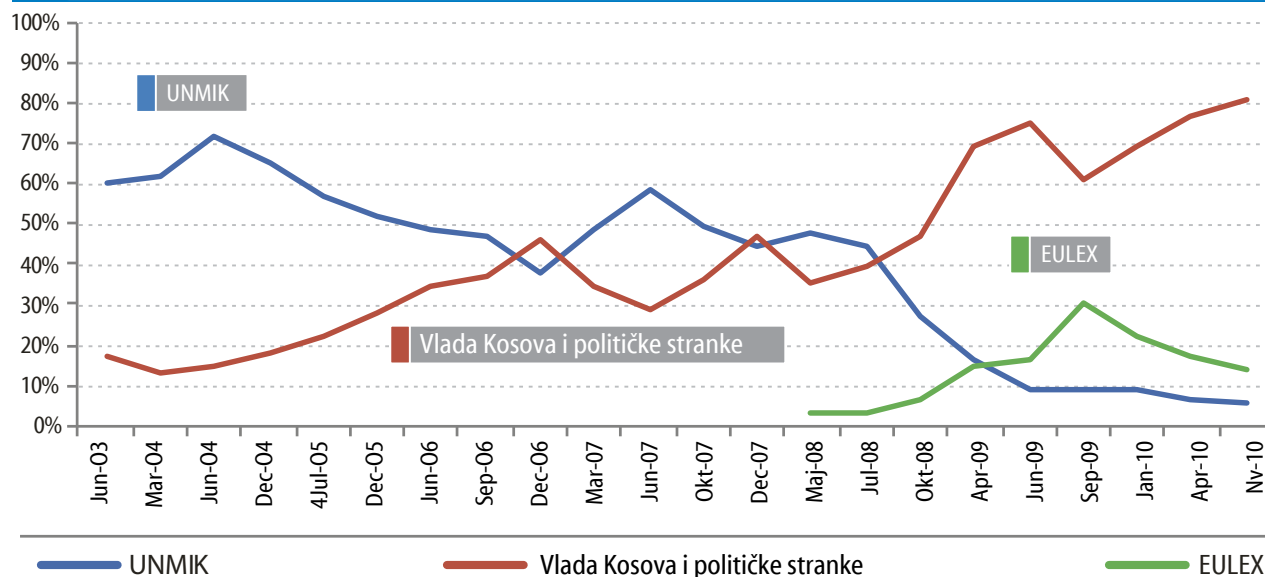
Tabela 1.2: Zadovoljstvo kosovskim političkim smerom, po nacionalnosti (u procentima)

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno ispitanika
Veoma zadovoljni	1.9%		2.8%	1.8%
Zadovoljni	8.4%	1.4%	8.5%	7.9%
Niti zadovoljni niti nezadovoljni	20.0%	8.2%	26.8%	19.7%
Nezadovoljni	31.3%	50.7%	36.6%	32.8%
Veoma nezadovoljni	35.2%	31.5%	21.1%	34.1%
Ne zna	2.6%	5.5%	1.4%	2.7%
Bez odgovora	.7%	2.7%	2.8%	1.0%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kosova (54%), za kojom slede političke stranke (17%) i EULEX (9%).

razilo spremnost da se pridruži ovakvim javnim protestima. Uglavnom, prema podacima istraživanja, kosovski

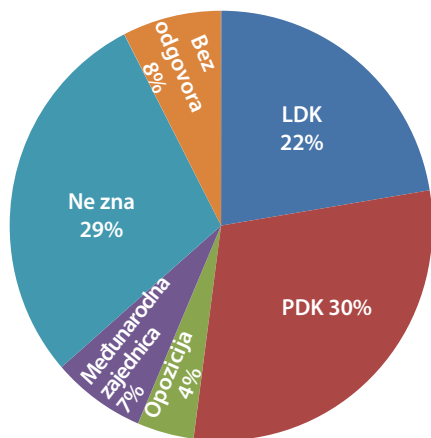
Graf. 1.1: Ko je najodgovorniji za kosovsku političku situaciju?

U vezi sa poslednjom političkom krizom koja je dovela Kosovo do vanrednih izbora održanih 12. decembra 2010. ispitanici jednako krive oba koaliciona partnera, DPK i DSK, za izazivanje krize. Oko 30% ispitanika je krivilo DPK, dok je nekih 28% krivilo DSK za izazivanje poslednje političke krize na Kosovu. Manje od 10% ispitanika je, međutim, krivilo opoziciju i međunarodnu zajednicu za poslednju političku krizu.

Interesantno je pomenuti da, dok kosovski Albanci više krive DPK nego DSK za poslednju političku krizu, kosovski Srbi i ispitanici iz redova ostalih manjinskih zajednica imaju suprotno mišljenje i više krive DSK nego

Graf. 1.2: Odgovori na pitanje ko je odgovoran za poslednju kosovsku političku krizu.

DPK. Pored toga, ispitanici su pitani da li bi se pridružili javnim protestima ukoliko su organizovani iz političkih razloga. Ukupno, više od polovine ispitanika je odgovorilo potvrdno, dok nešto manje od jedne trećine nije iz-

Albanci i ispitanici iz redova ostalih manjina izgledaju da su spremniji i voljniji da se pridruže političkim protestima nego što su to kosovski Srbi.

Graf. 1.3: Spremnost za pridruživanje javnim protestima iz političkih razloga, po nacionalnosti (procent odgovora sa „DA“)

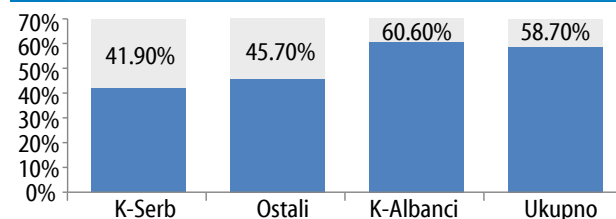

Tabela 1.3: Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga, po urbanoj/ruralnoj podeli

			Nacionalnost			
			K-Albanci	K- Srbi	Ostali	Ukupno
Urbano stanovništvo	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	60.0%	48.5%	50.0%	58.6%
		Ne	34.5%	36.4%	42.0%	35.2%
		Bez odgovora	5.5%	15.2%	8.0%	6.2%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Ruralno stanovništvo	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	61.2%	36.6%	33.3%	58.7%
		Ne	35.8%	53.7%	61.9%	37.8%
		Bez odgovora	3.0%	9.8%	4.8%	3.5%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Kada podelimo ispitanike po mestu stanovanja, možemo videti da bi se više od polovine ispitanika iz urbanih i ruralnih sredina, bez obzira na njihovu nacionalnost, pridružilo

javnim protestima zbog političkih razloga. I dok ova pode-
la nije značajna za kosovske Albance, može se videti da je
iz redova kosovskih Srba i ostalih manjina više ispitanika iz
urbanih nego iz ruralnih sredina spremno da se pridruži
ovakvim protestima.

Kada se isti podaci podele po regionima, Peć (69%),
Đakovica (68%) i Gnjilane (62%) se pojavljuju kao re-
gioni sa najvećim brojem ispitanika koji su izrazili svoju
spremnost da protestuju zbog političkih razloga. Prva
tri regiona, međutim, sa najvećim brojem onih koji

Tabela 1.4: Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga – po rodu

			Nacionalnost			
			Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Muškarci	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	62.3%	36.1%	51.0%	60.1%
		Ne	35.4%	50.0%	44.9%	36.8%
		Bez odgovora	2.4%	13.9%	4.1%	3.1%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Žene	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	58.8%	47.4%	31.8%	57.0%
		Ne	35.0%	42.1%	54.5%	36.2%
		Bez odgovora	6.2%	10.5%	13.6%	6.8%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Rezultati ispitivanja takođe pokazuju da je više muških
nego ženskih ispitanika, bez obzira na nacionalnost, voljno
da se pridruži javnim protestima zbog političkih razloga.
Oko 60% muškaraca i nekih 57% ženskih ispitanika je iz-
razilo svoju volju da se pridruži ovakvim protestima. U
slučaju kosovskih Srba, međutim, više žena (47%) nego
muškaraca (36%) je voljno da se pridruži javnim protestima
zbog političkih razloga.

nisu spremi da protestuju su Uroševac (46%), Priština
(41%) i Gnjilane (35%).

Demokratizacija i učešće javnosti u političkom i civilnom životu

Na osnovu podataka datih u grafikonu 1.4 izračunat je
indeks demokratizacije. Indeks demokratizacije koji se
kreće od 0 do 3 je stvoren sa ciljem merenja percep-

Tabela 1.5: Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga – po regionu

Region			Nacionalnost			
			Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Priština	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	56.9%	52.2%	33.3%	55.4%
		Ne	39.7%	39.1%	66.7%	41.1%
		Bez odgovora	3.4%	8.7%	.0%	3.6%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Mitrovica	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	59.6%	47.1%	33.3%	56.3%
		Ne	30.1%	41.2%	50.0%	33.0%
		Bez odgovora	10.3%	11.8%	16.7%	10.8%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Prizren	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	61.0%	.%	46.4%	59.5%
		Ne	33.9%		42.9%	34.8%
		Bez odgovora	5.1%		10.7%	5.7%
		Ukupno	100.0%	.%	100.0%	100.0%
Peć	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	70.5%		50.0%	69.4%
		Ne	27.5%		37.5%	28.0%
		Bez odgovora	2.0%		12.5%	2.5%
		Ukupno	100.0%		100.0%	100.0%
Uroševac	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	48.9%	25.0%	100.0%	48.6%
		Ne	45.9%	75.0%	.0%	46.4%
		Bez odgovora	5.2%			5.0%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Đakovica	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	68.0%		71.4%	68.3%
		Ne	30.7%		28.6%	30.5%
		Bez odgovora	1.3%			1.2%
		Ukupno	100.0%		100.0%	100.0%
Gnjilane	Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog političkih razloga	Da	68.8%	20.0%	50.0%	61.9%
		Ne	31.3%	60.0%	50.0%	35.4%
		Bez odgovora		20.0%	.0%	2.7%
		Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

cije stanovnika Kosova u vezi sa pitanjima koja se odnose na demokratske procese. Indeks demokratizacije manji od 1,5 poena predstavlja procenu da stanovnici Kosova ne vide da demokratski procesi idu u pravom smeru, tj. da više ispitanika ima negativno mišljenje o demokratskim procesima od onih koji imaju pozitivnu procenu. Na drugoj strani, indeks demokratizacije veći od 1,5 poena znači da je percepcija demokratizacije uglavnom pozitivna, više ispitanika veruje da demokratski procesi idu u pravom smeru.

Tabela 1.4: Srednje vrednosti elemenata koji čine indeks demokratizacije

	Da li su izbori na Kosovu demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima?	Da li Skupština nadgleda učinak Vlade?	Da li je pravosudni sistem na Kosovu nezavistan u donošenju svojih odluka?	Da li mediji na Kosovu uživaju slobodu izražavanja?	Da li civilno društvo na Kosovu služi kao iskreni nadzornik demokratskih razvoja na Kosovu?	Da li vaša lokalna (opštinska) samouprava radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	Da li Vlada Kosova radi u skladu sa prioritetima građana Kosova?	Da li su kosovski Ustav kao i zakoni na snazi demokratski i da li poštuju ljudska prava?
Srednja vrednost	1.04	0.91	0.60	1.10	0.95	1.01	0.59	1.08

Prema poslednjem ispitivanju, kosovski indeks demokratizacije je 0,92, što znači da većina ljudi nema mišljenje da demokratski procesi idu u pravom smeru.

Slično indeksu demokratizacije, na osnovu podataka prikazanih u grafikonu 1.5, izračunat je indeks učešća za Kosovo. Indeks učešća koji se kreće od 0 do 3 meri nivo učešća stanovnika u kosovskom političkom i civilnom životu. Indeks učešća od 0 će značiti da ne postoji učešće javnosti u kosovskom političkom i civilnom životu, dok će indeks učešća koji iznosi 3 značiti da postoji potpuno učešće javnosti u kosovskom političkom i civilnom životu.

Prema poslednjem ispitivanju, kosovski indeks učešća iznosi 0,24, što znači da je učešće javnosti u kosovskom političkom i civilnom životu veoma slabo. Naime, kada se podaci podele po rodu, prosečni indeks učešća izgleda neznatno veći kod muškaraca (0,27) nego što je to slučaj kod žena (0,21).

Tabela 1.6: Indeksi demokratizacije i učešća

	Minimum	Maksimum	Kosovski prosek
Indeks demokratizacije	0	3	0.92
Indeks demokratizacije (Muškarci)	0	3	0.94
Indeks demokratizacije (Žene)	0	3	0.89
Indeks učešća	0	3	0.24
Indeks učešća (Muškarci)	0	3	0.27
Indeks učešća (Žene)	0	3	0.21

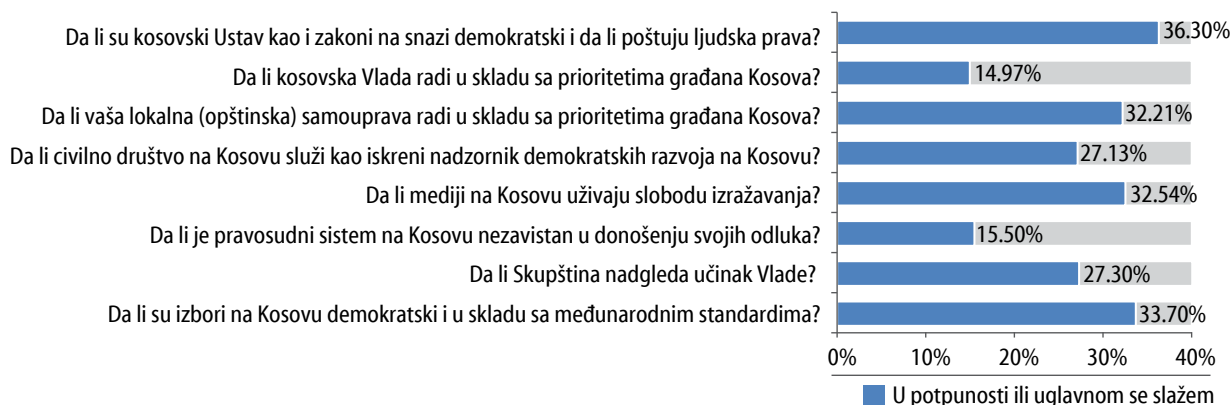
Indeks demokratizacije je sastavljen od elemenata predstavljenih u donjoj tabeli:

Određeni pokazatelji demokratizacije za koje je ispitivanje pulsa javnosti prikupilo podatke pokazuju da samo oko jedna trećina stanovnika Kosova veruje da su Ustav Kosova i kosovski zakoni demokratski i da poštuju ljudska prava, da opštinske samouprave rade u skladu sa prioritetima njihovih stanovnika, da mediji uživaju slobodu izražavanja i da su izbori demokratski i u skladu sa međunarodnim standardima.

Pored toga, veoma mali broj stanovnika Kosova, oko 15%, veruje da Vlada Kosova radi u skladu sa prioritetima stanovnika Kosova i da je kosovsko pravosuđe nezavisno u donošenju odluka.

Oko 27% stanovnika Kosova, međutim, veruje da kosovsko civilno društvo služi kao iskreni nadzornik demokratskih razvoja na Kosovu, i da Skupština Kosova zaista nadgleda učinak Vlade Kosova.

Graf. 1.4: Procenat potvrđenih odgovora na pitanja koja se odnose na indeks demokratizacije (procenat „u potpunosti ili uglavnom se slažem“ odgovora)

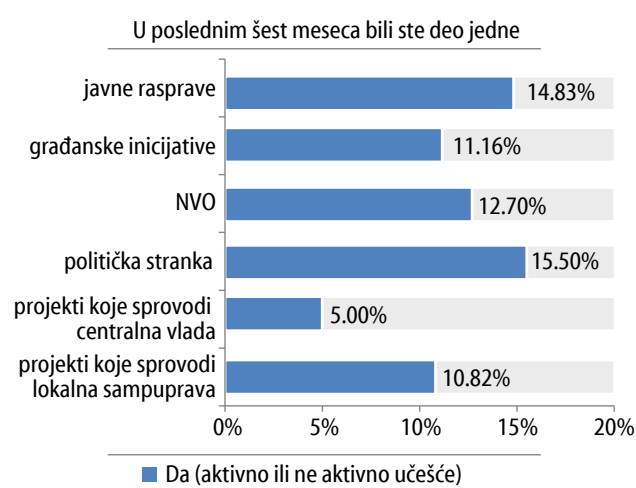

Sa namerom da se izmeri učešće javnosti u kosovskom političkom i civilnom životu, ispitivanje pulsa javnosti je tražilo od ispitanika da odgovore na pitanja o njihovom učešću u zadnjih šest meseci u aktivnostima koje se smatraju javnim, političkim ili civilnim.

Učešće u aktivnostima političkih stranaka (15,50%) se pojavljuje kao najpopularniji način učešća u kosovskom političkom i/ili civilnom životu. Odmah iza toga je učešće u javnim raspravama (15%), kao i učestvovanje u NVO (13%), građanskim inicijativama i projektima koje sprovodi lokalna samouprava (po 11%).

Samo oko 5% ispitanika je, međutim, naznačilo njihovo učešće u projektima koje sprovodi centralna vlada.

Graf. 1.5: Potvrdni odgovori na pitanja o učešću tokom zadnjih šest meseci (procenat odgovora koji pokazuju aktivno ili neaktivno učešće)

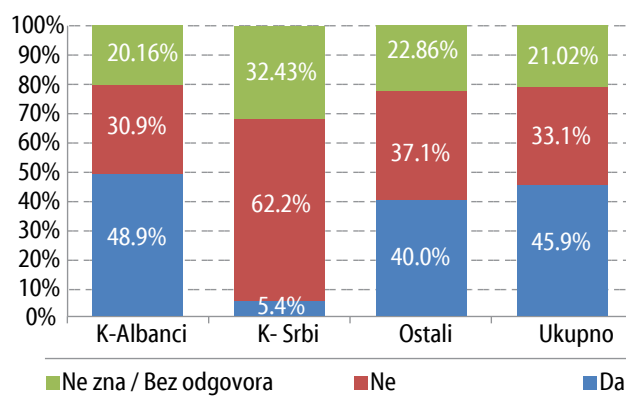
Imajući u vidu činjenicu da je ispitivanje urađeno tokom izborne godine, ispitanicima je postavljeno pitanje da li veruju da bi njihovi glasovi mogli realno da promene situaciju na Kosovu.

Rezultati istraživanja pokazuju da oko polovina kosovskih Albanaca zajedno sa 40% ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica, kao i 5% kosovskih Srba

veruje da njihovi glasovi mogu realno da promene situaciju na Kosovu. Suprotnog mišljenja je, međutim, nekih 31% kosovskih Albanaca zajedno sa nekih 62% kosovskih Srba kao i 37% ispitanika iz ostalih manjinskih zajednica.

U proseku nekih 46% naspram 33% stanovnika Kosova uglavnom veruje da bi njihovi glasovi mogli realno da promene situaciju na Kosovu. Oko 21% stanovnika Kosova nema odgovor ili ne zna da li bi njihovi glasovi zaista bilo šta promenili.

Graf. 1.6: Da li će vaš glas promeniti situaciju na Kosovu, po nacionalnosti (u procentima)

Na kraju, ispitanicima je postavljeno pitanje o njihovim očekivanjima u pogledu smera i institucionalizacije kosovskih demokratskih procesa kao društva u tranziciji. Oko 27% kosovskih Albanaca zajedno sa 34% ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica, kao i samo 1% kosovskih Srba veruje da se demokratski procesi kreću u pravom smeru i da su dobro institucionalizovani. Međutim, suprotnog mišljenja je oko 48% kosovskih Albanaca zajedno sa nadmoćnom većinom kosovskih Srba (77%) i 37% ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica.

U proseku, samo oko četvrtina svih ispitanika smatra da kosovski demokratski procesi idu u pravom smeru i da su dobro institucionalizovani naspram skoro polovine onih koji se ne slažu sa tim. Druga četvrtina ispitanika, međutim, ili nije odgovorila na pitanje ili nije imala mišljenje o tome.

Tabela 1.8: Mišljenja o pravcu i institucionalizaciji demokratskih procesa, po nacionalnosti

Bez obzira na dnevnu politiku i gledajući u budućnost, da li mislite da su demokratski procesi na Kosovu institucionalizovani i da idu u dobrom pravcu?	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno ispitanika
Da	26.6%	1.4%	34.3%	25.6%
Ne	48.4%	76.7%	37.1%	49.4%
Ne zna	21.9%	15.1%	22.9%	21.5%
Bez odgovora	3.1%	6.8%	5.7%	3.5%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

POGLAVLJE 2

Socijalno-ekonomska situacija

Zadovoljstvo ekonomijom i očekivanja

Tabela 2.1: Zadovoljstvo kosovskim ekonomskim smerom

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno ispitanika
Zadovoljno	6.5%	1.4%	8.3%	6.3%
Nezadovoljno	71.9%	80.8%	66.7%	72.1%

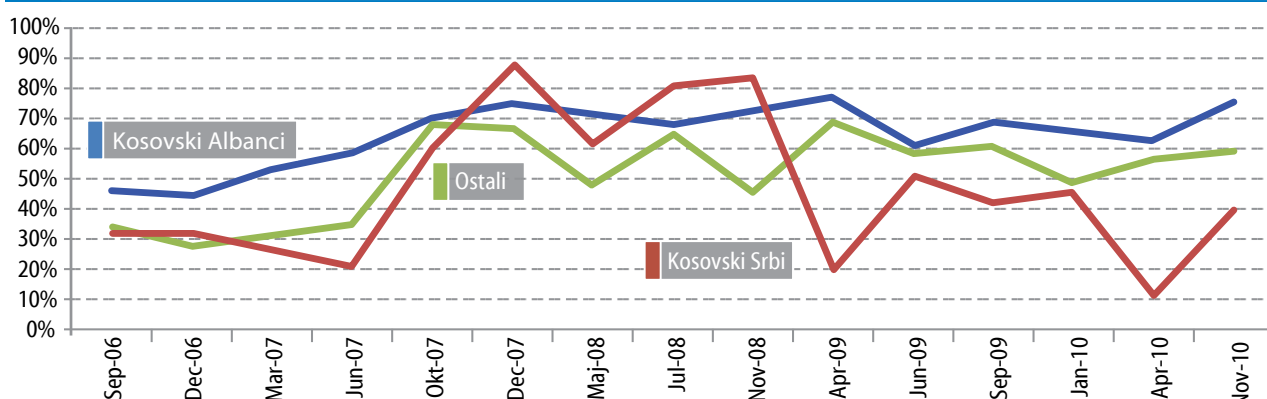
Slično njihovom zadovoljstvu političkim smerom kojim se Kosovo trenutno kreće, 72% ispitanika svih nacionalnosti je bilo nezadovoljno ekonomskim smerom kojim se kreće Kosovo. Samo 6% ispitanika je bilo zadovoljno ekonomskim smerom kojim se kreće Kosovo, dok je nekih 19% bilo niti zadovoljno niti nezadovoljno.

Tabela 2.2: Ko je najodgovorniji za kosovsku ekonomsku situaciju, po nacionalnosti?

	Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno ispitanika
EULEX	4.8%	8.1%	9.7%	5.3%
MCK	1.1%		1.4%	1.0%
UNMIK	2.5%	6.8%	4.2%	2.8%
Vlada Kosova	72.7%	54.1%	58.3%	70.8%
Lokalne samouprave	5.8%	6.8%	4.2%	5.7%
Poslovna zajednica	2.0%	2.7%	5.6%	2.2%
Ostali	2.5%	6.8%	1.4%	2.7%
Ne zna	8.1%	12.2%	12.5%	8.6%
Bez odgovora	0.6%	2.7%	2.8%	0.9%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Što se tiče pitanja ko nosi glavnu odgovornost za kosovsku ekonomsku situaciju, 71% svih stanovnika Kosova pripisuje ovu odgovornost Vladi Kosova. Manje od 9% ispitanika baca ovu odgovornost na međunarodnu zajednicu (kombinovano EULEX, MCK i UNMIK), 6% je odabralo lokalnu samoupravu kao primarnog nosioca odgovornosti a samo 2% pripisuje ovu odgovornost poslovnoj zajednici.

Graf. 2.1: Procenat ispitanika spremnih da se pridruže javnim protestima zbog ekonomskih razloga, po nacionalnosti

Kada se govori o pridruživanju javnim protestima zbog ekonomskih razloga, broj onih koji su voljni da to urade je veći nego broj onih koji su voljni da se pridruže političkim protestima. 72% stanovnika Kosova misli da je spremno i voljno da se pridruži javnim protestima koji su organizovani iz ekonomskih razloga naspram 59% onih koji bi uradili isto iz političkih razloga. Još jednom, kao i kod političkih protesta, kosovski Srbi ispoljavaju među svim nacionalnostima najmanji procenat onih koji su voljni da se pridruže ekonomskim protestima

Tabela 2.3: Procenat ispitanika koji su spremni da se pridruže javnim protestima zbog ekonomskih razloga – po urbanoj/ruralnoj podeli

		Nacionalnost			
		Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Urbano stanovništvo	Da, pridružiću se protestima	79.2%	50.0%	66.0%	76.8%
	Ne, neću se pridružiti protestima	20.8%	50.0%	34.0%	23.2%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Ruralno stanovništvo	Da, pridružiću se protestima	75.8%	41.0%	52.6%	72.9%
	Ne, neću se pridružiti protestima	24.2%	59.0%	47.4%	27.1%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Osim toga, kada se ovaj podatak raščlani, rezultati istraživanja pokazuju da je prosečno 77% onih koji žive u urbanim naseljima naspram 73% onih koji žive u ruralnim naseljima spremno da protestuje iz ekonomskih razloga, bez obzira na nacionalnost.

Tabela 2.4: Procenat ispitanika koji su spremni da se pridruže javnim protestima zbog ekonomskih razloga – po polu

		Nacionalnost			
		Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Muškarci	Da, pridružiću se protestima	79.5%	36.4%	66.0%	76.4%
	Ne, neću se pridružiti protestima	20.5%	63.6%	34.0%	23.6%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Žene	Da, pridružiću se protestima	75.0%	51.5%	52.6%	72.9%
	Ne, neću se pridružiti protestima	25.0%	48.5%	47.4%	27.1%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Po rodnoj podeli, međutim, više je muškaraca (76%) nego žena (73%), među svim nacionalnostima, koji su spremni da se pridruže javnim protestima zbog ekonomskih razlo-

Na drugoj strani, tri regiona sa najmanjim brojem onih koji su voljni da protestuju zbog ekonomskih razloga su Uroševac i Mitrovica (67%) i Gnjilane (71%).

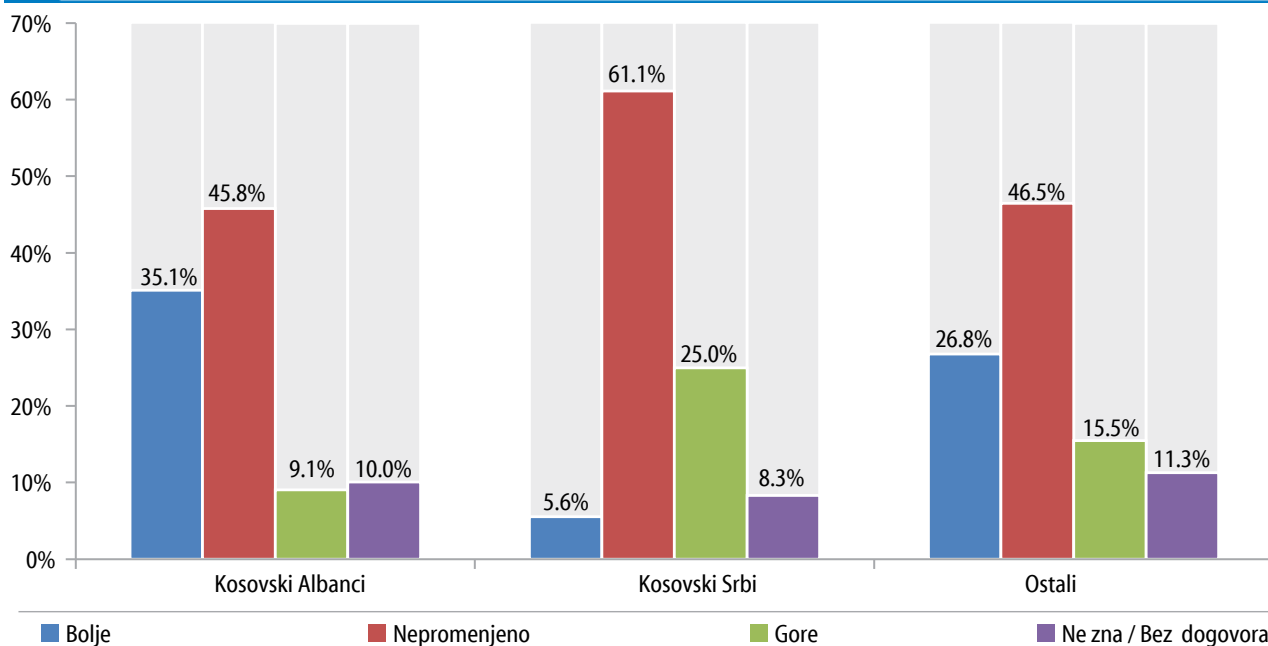
Tabela 2.5: Spremnost za pridruživanje javnim protestima zbog ekonomskih razloga-po regionu

		Nacionalnost			
		Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Priština	Da, pridružiću se protestima	79.8%	52.4%	55.6%	76.7%
	Ne, neću se pridružiti protestima	20.2%	47.6%	44.4%	23.3%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Mitrovica	Da, pridružiću se protestima	72.3%	48.4%	40.0%	66.9%
	Ne, neću se pridružiti protestima	27.7%	51.6%	60.0%	33.1%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Prizren	Da, pridružiću se protestima	78.2%		65.4%	76.9%
	Ne, neću se pridružiti protestima	21.8%		34.6%	23.1%
	Ukupno	100.0%		100.0%	100.0%
Peć	Da, pridružiću se protestima	82.3%		62.5%	81.3%
	Ne, neću se pridružiti protestima	17.7%		37.5%	18.7%
	Ukupno	100.0%		100.0%	100.0%
Uroševac	Da, pridružiću se protestima	68.3%	25.0%	100.0%	67.4%
	Ne, neću se pridružiti protestima	31.7%	75.0%		32.6%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Đakovica	Da, pridružiću se protestima	81.3%		71.4%	80.5%
	Ne, neću se pridružiti protestima	18.7%		28.6%	19.5%
	Ukupno	100.0%		100.0%	100.0%
Gnjilane	Da, pridružiću se protestima	76.8%	25.0%	50.0%	70.6%
	Ne, neću se pridružiti protestima	23.2%	75.0%	50.0%	29.4%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

ga. Ipak, u slučaju kosovskih Srba više je žena (51,5%) nego muškaraca (36%) koje bi se pridružile ovakvim protestima.

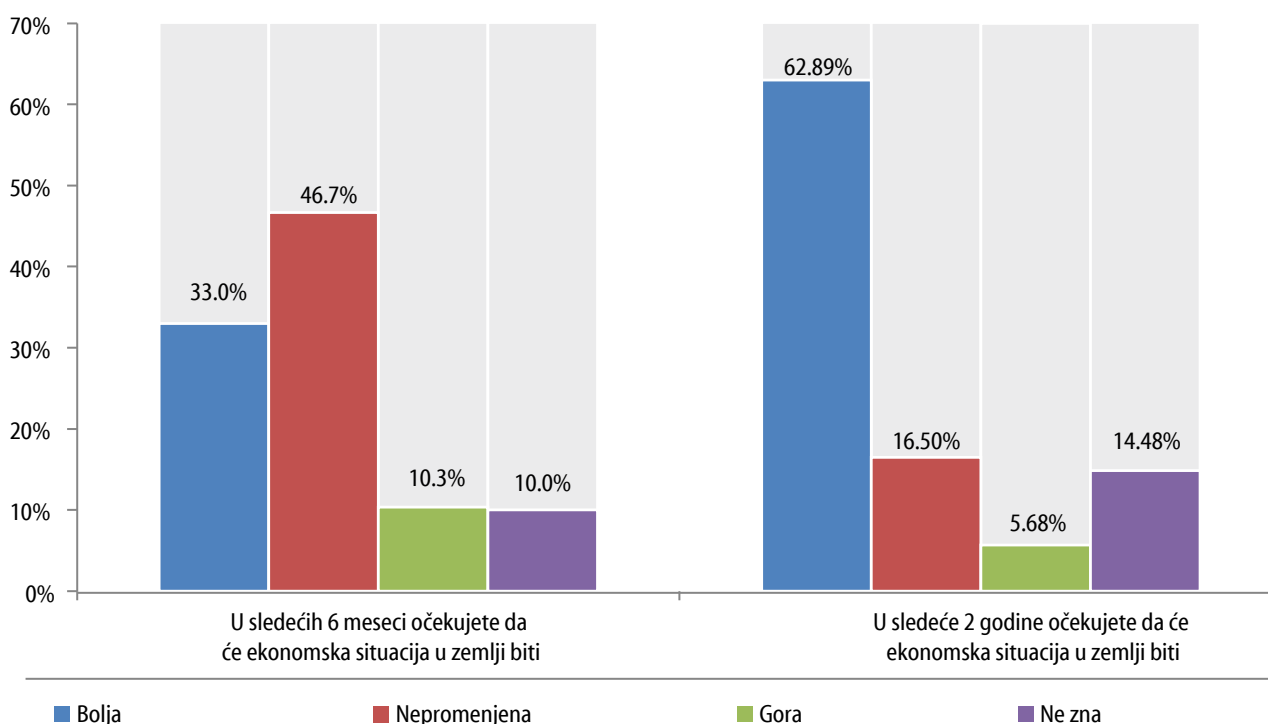
Kada se raščlane po regionima, rezultati ispitivanja pokazuju da su regioni sa najvećim brojem onih koji su voljni da protestuju zbog ekonomskih razloga Peć (81%), Đakovica (80,5%) i Prizren koji je izjednačen sa Prištinom (77%).

Ali, koja su očekivanja stanovnika Kosova u pogledu ekonomskih izgleda? Kratkoročno (npr. u sledećih šest meseci), skoro polovina stanovnika Kosova veruje da se stvari neće promeniti. Jedna trećina njih, međutim, ima pozitivan stav i veruje da će se ekonomska situacija Kosova poboljšati u sledećih šest meseci, dok nekih 10% veruje da će se situacija samo pogoršati.

Graf. 2.2: Očekivanja o ekonomskoj situaciji u sledećih šest meseci, po nacionalnosti

U dugoročnom pogledu, tj. u sledeće dve godine, stanovnici Kosova imaju optimistična očekivanja. 63% ispitanika očekuje da će se ekonomska situacija poboljšati u sledeće dve godine. Međutim, nekih 17% veruje da će situacija ostati nepromenjena dok drugih 6% veruje da će se situacija samo pogoršati u sledeće dve godine. Da li kratkoročno ili dugoročno, kosovski Srbi su nacija sa najmanjim stepenom optimizma u vezi sa kosovskom ekonomskom situacijom, tj. pokazuju najmanji procenat onih koji veruju da će stvari biti bolje.

Isto kao što su pokazatelji demokratizacije i učešća izračunati u Poglavlju 1, kosovski indeks ekonomskog poverenja je takođe izračunat na osnovu podataka prikazanih u grafikonu 2.4. Indeks ekonomskog poverenja se kreće od 0 do 3 sa indeksom od 0 do 1,5 koji označava da većina stanovnika Kosova nema poverenje u ekonomiju. Na drugoj strani, indeks od 1,5 i veći znači da većina stanovnika Kosova ima poverenje u ekonomiju, dok indeks od 3 poena znači da svi stanovnici Kosova imaju poverenje u ekonomiju.

Graf. 2.3: Očekivanja u vezi sa ekonomskom situacijom u sledeće dve godine

Na osnovu podataka iz istraživanja pulsa javnosti, kosovski celokupni indeks ekonomskog poverenja iznosi 0,92, što znači da stanovnici Kosova u proseku nemaju povoljno mišljenje o ekonomiji.

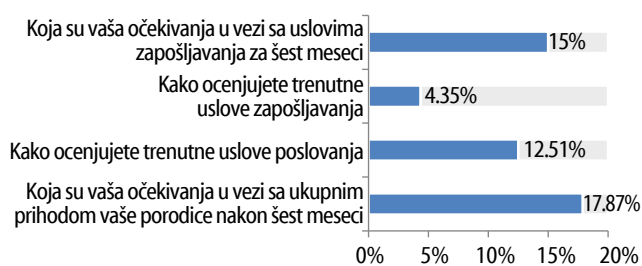
Tabela 2.6: Indeks ekonomskog poverenja

	Minimum	Maksimum	Kosovski prosek
Indeks ekonomskog poverenja	0	3	0.92
Indeks ekonomskog poverenja (Muškarci)	0	3	0.85
Indeks ekonomskog poverenja (Žene)	0	3	0.99

Pokazatelji ekonomskog poverenja koji su izmereni ovim istraživanjem obuhvatili su očekivanja stanovnika u vezi sa uslovima zapošljavanja u kratkom roku (što je detaljnije razrađeno u sledećem odeljku ovog poglavlja), njihovoj proceni trenutnih uslova poslovanja kao i njihova očekivanja u vezi sa ukupnim porodičnim prihodom u skoroj budućnosti.

Nekih 18% ispitanika je izrazilo povoljna očekivanja u vezi sa njihovim porodičnim prihodima u skorijoj budućnosti, dok je nekih 15% povoljno gledalo na svoje buduće zaposlenje. Samo 4% ispitanika, međutim, je imalo povoljno mišljenje o trenutnim uslovima poslovanja.

Graf. 2.4: Pokazatelji ekonomskog poverenja (% ispitanika koji su odgovorili sa „povoljno“)

Prema podacima istraživanja, stanovnici Kosova identifikuju nezaposlenost (izabralo 30% ispitanika) i siromaštvo (29%) kao dva najveća problema sa kojima se suočava Kosovo. U svetlu ovoga, zapošljavanje se dojadi kao veoma važan način za stanovnike Kosova za napredak.

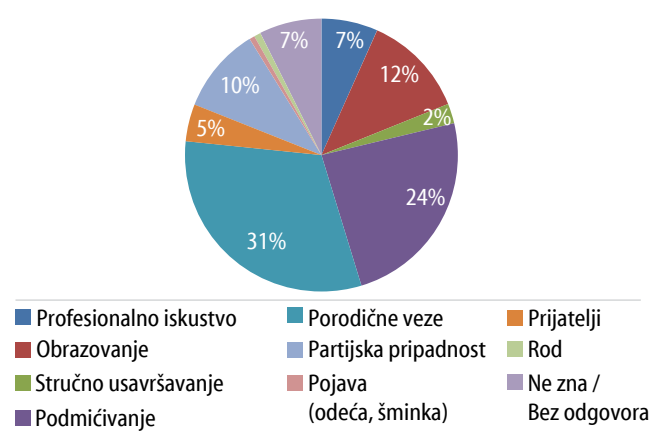
U vezi sa pitanjem koja od sledećih institucija sprovodi pravičan proces zapošljavanja, veruje se da su privatni sektor (21%), zatim međunarodne organizacije (11%) i opštine (8%) tri najbolje institucije koje sprovode pravičan proces zapošljavanja. Samo 4% ispitanika veruje da kako Vlada Kosova tako i javni sektor (KEK, PTK, itd.) sprovode pravičan proces prilikom zapošljavanja novih radnika.

Tabela 2.7: Pravično zapošljavanje u odabranim institucijama / entitetima, po nacionalnosti

	K-Albanian	K-Serb	Other	Total Weighted
Municipalities	7.6%	11.0%	8.5%	7.9%
Government	4.6%	0.0%	4.2%	4.3%
Public sector (KEK, PTK, etc.)	4.3%	5.5%	2.8%	4.3%
Private sector	21.3%	16.4%	16.9%	20.8%
International Organizations	10.3%	11.0%	25.4%	11.2%
NGOs	6.7%	9.6%	5.6%	6.8%
Don't know	33.9%	28.8%	25.4%	33.1%
No Answer	11.3%	17.8%	11.3%	11.7%
Total	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Međutim, podaci istraživanja nam pružaju određene uznemirujuće rezultate u pogledu toga šta se više uzima u obzir kada neko traži posao u javnom sektoru. U proseku, 32% stanovnika Kosova veruje da su porodične veze najbitniji faktor, zatim sledi 24% onih koji veruju da je podmićivanje najvažniji faktor za nečije šanse da dobije posao u javnom sektoru. Samo 12% ispitanika veruje da je obrazovanje bitno kada neko traži posao u javnom sektoru, zatim 10% onih koji veruju da je partijska pripadnost najbitnija stvar.

Graf. 2.5: Važnost faktora koji utiču na nečije šanse za zapošljavanje u javnom sektoru (% ispitanika koji ocenjuju dati faktor kao bitan)

Ako ove faktore grupišemo u dve kategorije – one koji su u skladu sa pravilima i propisima, i one koji su nezakoniti ili protiv pravila i propisa – podaci ispitivanja

pokazuju da nekih 71% ispitanika vidi nezakonite faktore kao važnije od zakonitih za sticanje zaposlenja u javnom sektoru (21%).

Graf. 2.6: Važnost faktora koji utiču na nečije šanse za zapošljavanje u javnom sektoru – zakoniti/nezakoniti (u procentima)

Prema podacima istraživanja, treći najveći problem sa kojim se suočava Kosovo, nakon nezaposlenosti (30%) i siromaštva (29%), je korupcija (11%). U pogledu percepcije stanovništva o korupciji velikog obima, KEK, KAP (Kosovska agencija za privatizaciju) i sudovi su tri institucije sa za koje postoji mišljenje javnosti u vezi sa korupcijom velikog obima. Institucije sa najmanjim

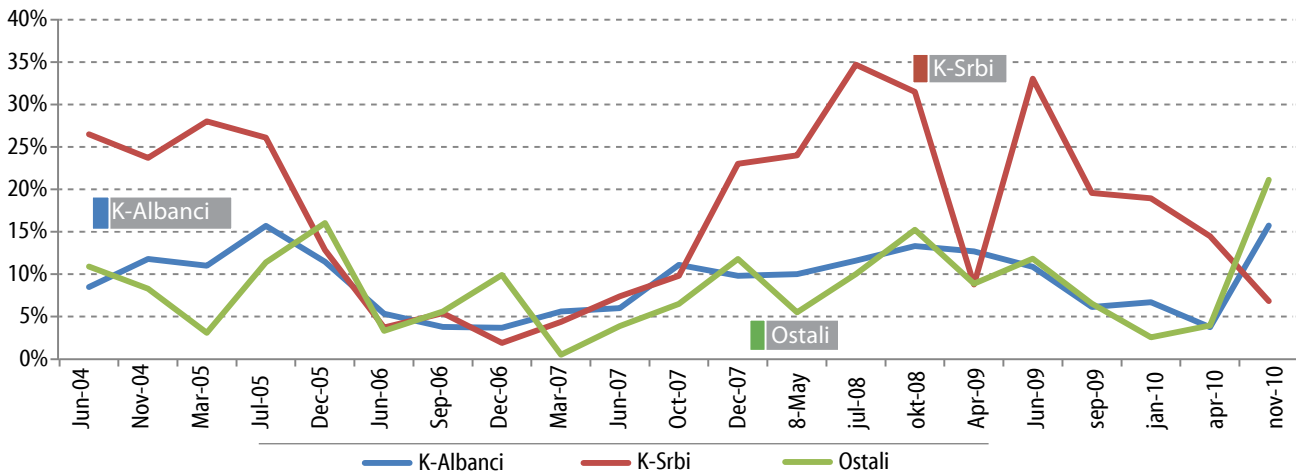
javnim mišljenjem o korupciji velikog obima su banke, obrazovne institucije i NVO.

Graf. 2.8: Percepcije o korupciji velikog obima

Na pitanje da li su u poslednjih šest meseci bili u situaciji u kojoj im je javni zvaničnik uslovio izvršavanje svojih usluga traženjem mita, poklona ili drugih usluga, 15% ispitanika je potvrdilo uslovljavanje, gde su „ostale manjine“ prijavili najveći stepen uslovljavanja (21%) dok su kosovski Srbi bili najmanje uslovljavani (7%).

Graf. 2.7: Javni zvaničnici uslovljavaju vršenje svojih usluga traženjem mita, poklona ili drugih usluga

POGLAVLJE 3

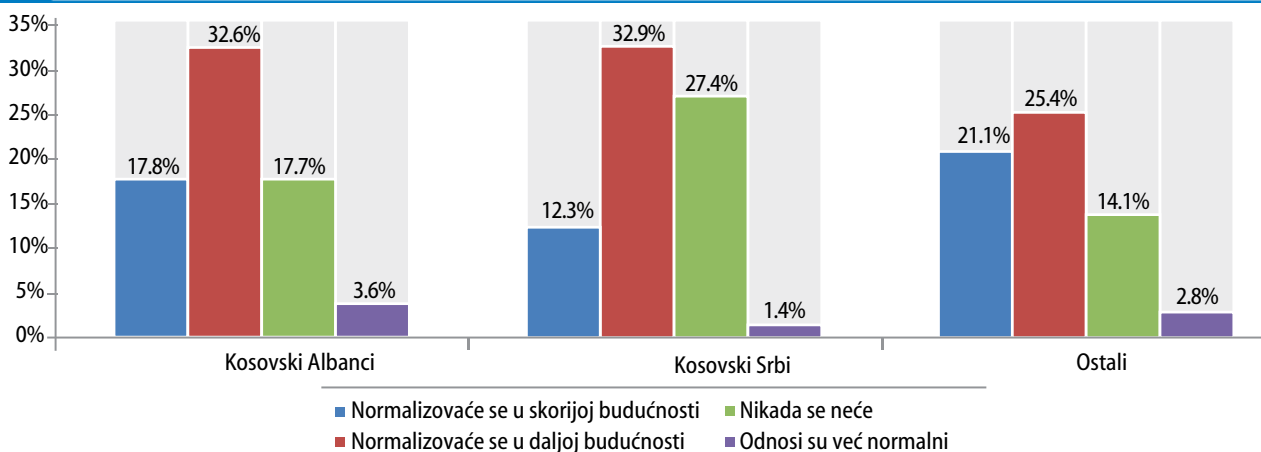
Međuetnički odnosi

Međuetnički odnosi su i dalje bitna determinanta u kosovskom putu napretka. I dok postoje tenzije između različitih etničkih zajednica na Kosovu, takođe postoji i izgledi da će se ovi odnosi normalizovati. Shodno tome, u pogledu perspektive normalizacije međuetničkih odnosa između kosovskih Albanaca i kosovskih Srba, oko jedne trećine svih ispitanika veruje da će se ovi odnosi normalizovati u daljoj budućnosti. Nekih 18% veruje da će se ovi odnosi normalizovati u skorijoj budućnosti dok isti broj ispitanika veruje da se ovi odnosi neće nikada normalizovati. Samo 3% veruje da su međuetnički odnosi između kosovskih Albanaca i kosovskih Srba već normalni.

Kada se podele po vrsti njihovog prebivališta, od ukupnog broja ispitanika koji smatraju da su međuetnički odnosi napeti i da se ne poboljšavaju, 20% njih dolazi iz urbanih naselja i 20% iz ruralnih oblasti. Od ukupnog broja ispitanika koji smatraju da su međuetnički odnosi normalni (bez tenzija), 14% dolazi iz urbanih naselja dok dodatnih 14% dolazi iz ruralnih oblasti.

Kada se raščlane na ruralnu/urbanu podelu, podaci o viđenju međuetničkih odnosa ne otkrivaju veće razlike. Ovo je dokazano činjenicom da kako za ispitanike iz ruralnih područja, tako i za one iz urbanih sredina

Graf. 3.1: Izgledi za normalizaciju međuetničkih odnosa

Rezultati istraživanja pulsa javnosti iz novembra 2010. pokazuju blagi pad u broju kosovskih Srba koji veruju da su međuetnički odnosi napeti i da se ne poboljšavaju. Međutim, podaci pokazuju da nema značajne promene u mišljenju kosovskih Albanaca u vezi sa ovim pitanjem. Za kosovske Srbe, međutim, ovaj pokazatelj je opao za nekih 17 procentnih poena od aprila 2010.

važi da, otprilike 20% njih smatra da su međuetnički odnosi napeti i da se ne poboljšavaju, dok 14% smatra da su međuetnički odnosi već normalni.

Kada ih podelimo po starosnim grupama, rezultati ispitivanja pokazuju da od ukupnog broja onih ispitanika koji smatraju da su međuetnički odnosi napeti

Graf. 3.2: Procenat ispitanika koji smatraju da su međuetnički odnosi i dalje napeti i da se ne poboljšavaju

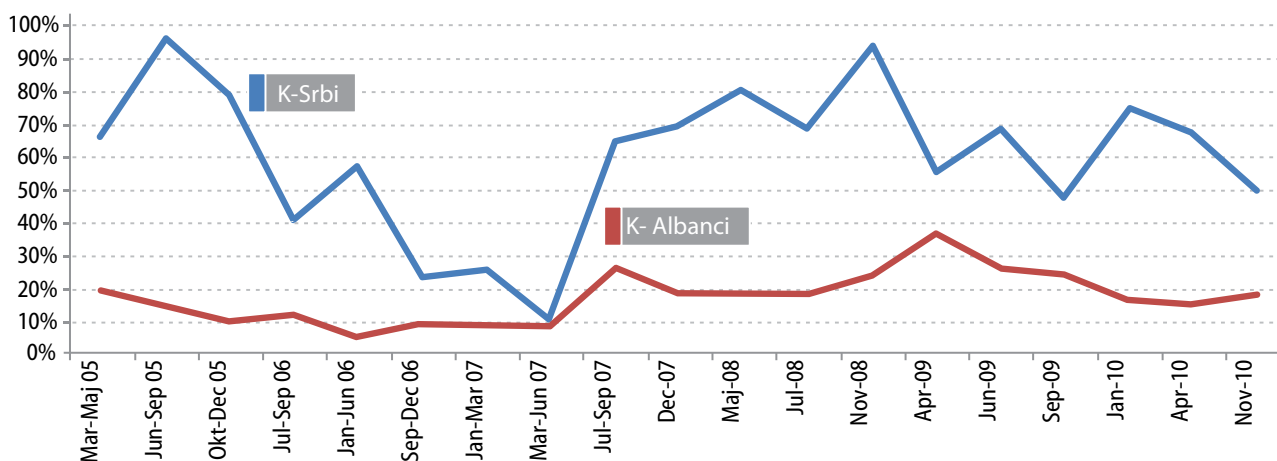

Tabela 3.1: Viđenje međuetničkih odnosa po ruralnoj /urbanoj podeli

		Nacionalnost			
		Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
Urbano stanovništvo	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	17.1%	61.3%	21.6%	19.6%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	26.3%	19.4%	33.3%	26.5%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	20.9%	3.2%	13.7%	19.4%
	Odnosi su veoma napeti	8.7%	3.2%	9.8%	8.5%
	Odnosi uopšte nisu napeti	15.2%	.0%	7.8%	13.9%
	Ne zna	10.5%	9.7%	11.8%	10.6%
	Bez odgovora	1.3%	3.2%	2.0%	1.4%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
Ruralno stanovništvo	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	18.3%	43.9%	9.5%	19.7%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	31.7%	17.1%	14.3%	30.2%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	12.5%	12.2%	9.5%	12.4%
	Odnosi su veoma napeti	10.8%	9.8%	14.3%	10.8%
	Odnosi uopšte nisu napeti	14.6%	.0%	23.8%	14.0%
	Ne zna	10.3%	9.8%	19.0%	10.5%
	Bez odgovora	1.7%	7.3%	9.5%	2.4%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

i da se ne poboljšavaju skoro polovina njih (46%) dolazi iz najmlađih i srednje starosnih grupa (18-24 i 31-36). S druge strane, od ukupnog broja ispitanika koji smatraju da su međuetnički odnosi normalni, manje od jedne trećine (29%) dolazi iz najmlađe i najstarije starosne grupe.

Rezultati ispitivanja pulsa javnosti iz novembra 2010., isto kao i rezultati prethodnog ispitivanja sistema ranog upozoravanja, potvrđuju da razlozi dati za nedostatak poboljšanja napetih međuetničkih odnosa, naročito između kosovskih Albanaca i kosovskih Srba, ostaju različiti zavisno od etničke pripadnosti.

Tabela 3.2: Viđenje međuetničkih odnosa po starosnim grupama

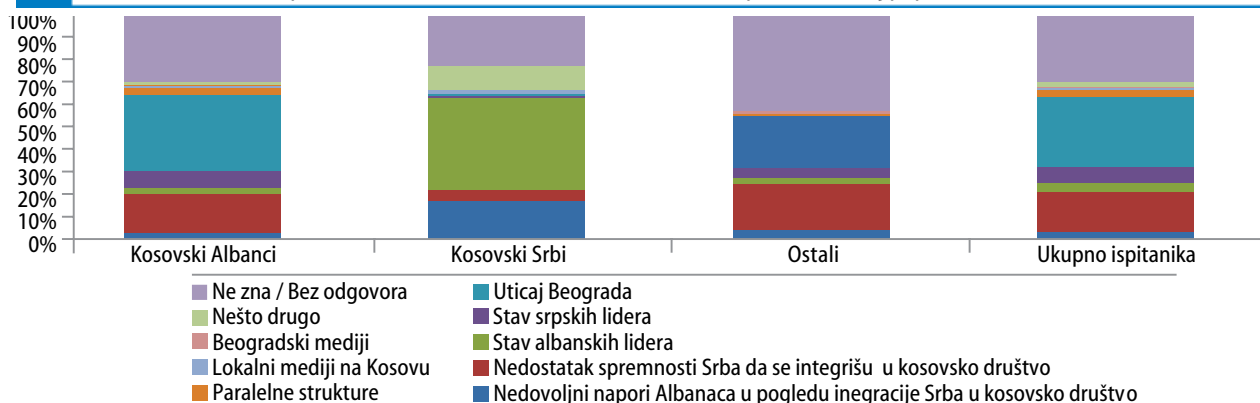
tarosnim grupa		Nacionalnost			
		Kosovski Albanci	Kosovski Srbi	Ostali	Ukupno
18-24	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	22.9%	37.5%	17.6%	23.4%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	25.2%	18.8%	35.3%	25.4%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	16.7%	.0%	11.8%	15.5%
	Odnosi su veoma napeti	8.9%	18.8%	5.9%	9.3%
	Odnosi uopšte nisu napeti	13.6%		5.9%	12.4%
	Ne zna	11.2%	25.0%	11.8%	12.0%
	Bez odgovora	1.6%	.0%	11.8%	2.1%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

25-30	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	14.4%	50.0%	15.4%	17.5%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	34.4%	12.5%	23.1%	31.7%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	18.8%	6.3%	7.7%	16.9%
	Odnosi su veoma napeti	7.5%	6.3%	7.7%	7.4%
	Odnosi uopšte nisu napeti	16.3%	6.3%	15.4%	15.3%
	Ne zna	8.8%	12.5%	23.1%	10.1%
	Bez odgovora		6.3%	7.7%	1.1%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
31-36	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	20.1%	50.0%	25.0%	22.6%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	25.2%	16.7%	25.0%	24.5%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	18.0%	16.7%	25.0%	18.2%
	Odnosi su veoma napeti	5.0%	8.3%	.0%	5.0%
	Odnosi uopšte nisu napeti	13.7%		12.5%	12.6%
	Ne zna	15.8%	8.3%	12.5%	15.1%
	Bez odgovora	2.2%	.0%		1.9%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
37-45	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	13.4%	50.0%	21.4%	15.3%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	30.8%	20.0%	35.7%	30.6%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	21.4%	10.0%	7.1%	20.2%
	Odnosi su veoma napeti	6.3%	10.0%	7.1%	6.5%
	Odnosi uopšte nisu napeti	14.3%		14.3%	13.7%
	Ne zna	10.3%	10.0%	14.3%	10.5%
	Bez odgovora	3.6%	.0%	.0%	3.2%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%
>=46	Odnosi su napeti i nastaviće da budu takvi	17.0%	64.7%	17.6%	19.2%
	Odnosi su napeti, ali bilo je određenih poboljšanja u skorijoj prošlosti	30.5%	23.5%	23.5%	29.9%
	Odnosi su napeti ali su primećena značajna poboljšanja	11.4%	11.8%	11.8%	11.5%
	Odnosi su veoma napeti	15.8%	.0%	23.5%	15.5%
	Odnosi uopšte nisu napeti	16.7%		17.6%	16.0%
	Ne zna	8.2%	.0%	5.9%	7.7%
	Bez odgovora	.3%	.0%		.3%
	Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Jedna trećina kosovskih Albanaca veruje da je glavni faktor za napete odnose između kosovskih Srba i Albanaca uticaj Beograda, a zatim i nedostatak spremnosti kosovskih Srba da se integrišu u kosovsko društvo (odabran kao glavni faktor od strane 17% albanskih ispitanika). Ostale manjinske zajednice imaju slično mišljenje kao i kosovski Albanci u vezi sa napetim odnosima između kosovskih Srba i Albanaca. Nekih 23% ispitanika iz redova ostalih manjina misli

da je uticaj Beograda glavni faktor, a zatim 23% njih navodi nedostatak spremnosti kosovskih Srba da se integrišu u kosovsko društvo kao glavni faktor. Na drugoj strani, kosovski Srbi veruju da su glavni faktori napetih odnosa sa kosovskim Albancima stavovi vođa kosovskih Albanaca (41% ispitanika je odabralo ovo kao glavni faktor), i zatim nedovoljni naponi kosovskih Albanaca da bolje podrže međuetničku integraciju (odabralo 17% ispitanika).

Graf. 3.3: Faktori za napete odnose između kosovskih Srba i Albanaca – po nacionalnoj pripadnosti

Još jedan važan faktor međuetničkih odnosa je spremnost kosovskih Srba da rade i žive zajedno sa kosovskim Albancima. Kao što se može videti iz grafikona 3.4, došlo je do bitnog povećanja od izveštaja iz aprila 2010. u spremnosti kosovskih Srba da radi sa kosovskim Albancima, živi u istom gradu i u istoj ulici sa kosovskim Albancima

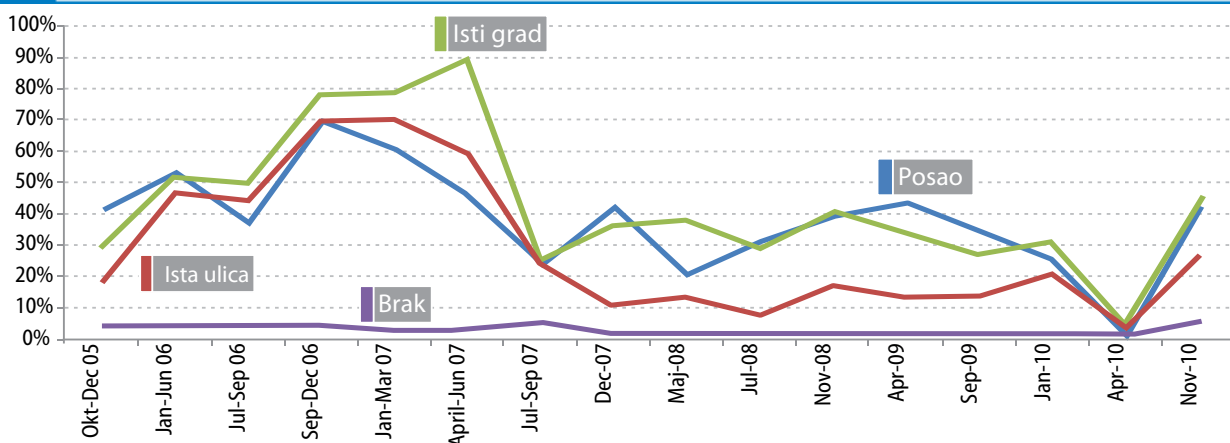
Nekih 46% kosovskih Srba (naspram 6% u aprilu 2010.) bi se složilo da radi zajedno sa kosovskim Albancima . 45% (naspram 6% u aprilu 2010.) kosovskih Srba bi se složilo da živi u istom gradu sa kosovskim Albancima, a 27% (naspram 5% u aprilu 2010.) njih bi se složilo da živi u istoj ulici sa kosovskim Albancima

Što se tiče međuetničkih brakova, oko 4% kosovskih Srba pokazuje spremnost za brak sa kosovskim Albancima.

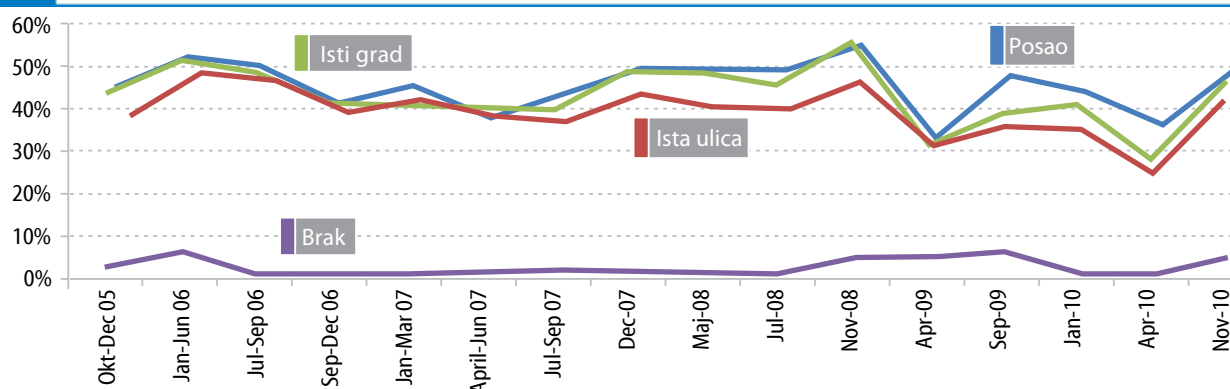
Isto kao i stavovi kosovskih Srba, stavovi kosovskih Albanaca u vezi sa življenjem u istom gradu, istoj ulici ili radom sa kosovskim Srbima su doživeli pozitivne promene.

Prema rezultatima ispitivanja pulsa javnosti iz novembra 2010. nekih 48,5% (naspram 36% u aprilu 2010.) kosovskih Albanaca bi se složilo da radi zajedno sa kosovskim Srbima, dok bi se nekih 47% (naspram 29% u aprilu 2010.) složilo da živi u istom gradu sa kosovskim Srbima, a 42% (naspram 25% u aprilu 2010.) bi se složilo da živi u istoj ulici sa kosovskim Srbima. Ipak, samo 5% kosovskih Albanaca bi stupilo u brak sa kosovskim Srbima.

Graf. 3.4: Kosovski Srbi koji su spremni da žive i rade sa kosovskim Albancima

Graf. 3.5: Kosovski Albanci koji su spremni da žive i rade sa kosovskim Srbima

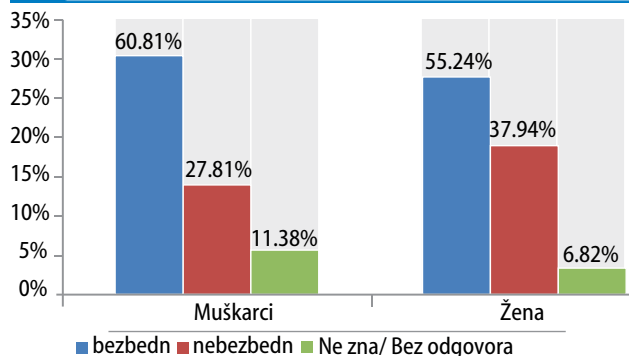
POGLAVLJE 4

Javna i lična sigurnost i bezbednost

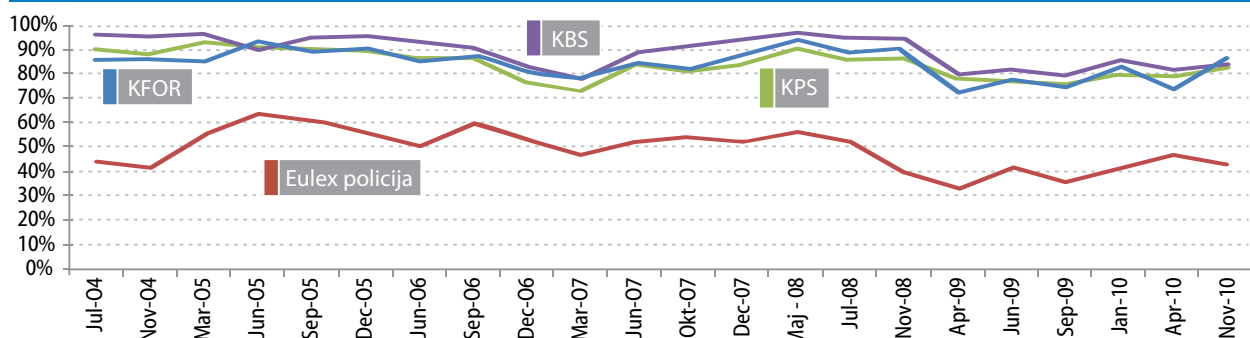
Zadovoljstvo i odnosi sa bezbednosnim institucijama

Kosovski Albanci nastavljaju da budu veoma zadovoljni radom bezbednosnih institucija na Kosovu. Rezultati ispitivanja pulsa javnosti iz novembra 2010. pokazuju da se njihovo zadovoljstvo KFOR-om povećalo za 12 procentnih poena od aprila 2010., dok se njihovo zadovoljstvo Kosovskim bezbednosnim snagama (KBS) i Kosovskom policijom nije značajno povećalo od aprila 2010. Nivo zadovoljstva kosovskih Albanaca EULEX policijom je blago opao za nekih 4 procentna poena od aprila 2010.

Graf. 4.3: Bezbednost za vreme boravka napolju, po rodu

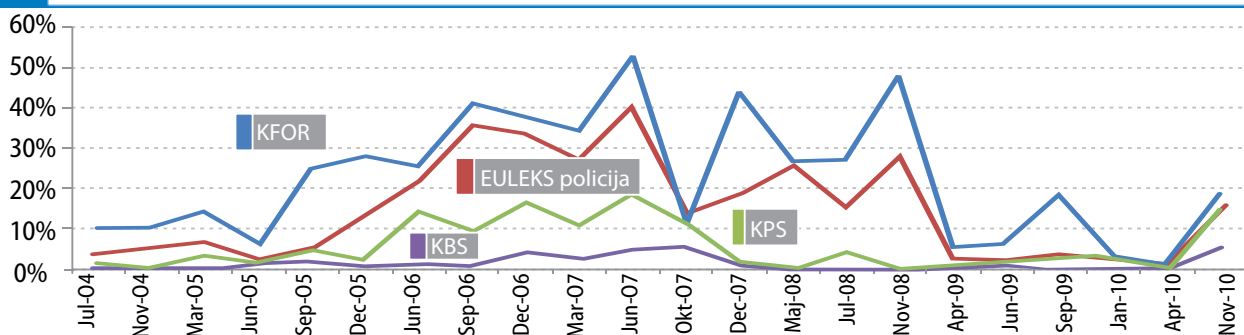
Graf. 4.1: Procenat albanskih ispitanika koji su zadovoljni bezbednosnim institucijama

Među kosovskim Srbima, zadovoljstvo bezbednosnim institucijama na Kosovu se značajno povećalo od aprila 2010. Naime, njihovo zadovoljstvo KFOR-om, kosovskom policijom i EULEX policijom se povećalo za dvocifreni broj procentnih poena: 18, 14, tj. 13 od aprila 2010. Njihovo zadovoljstvo KBS-om se takođe povećalo za ukupno 5,5 procentnih poena od aprila 2010.

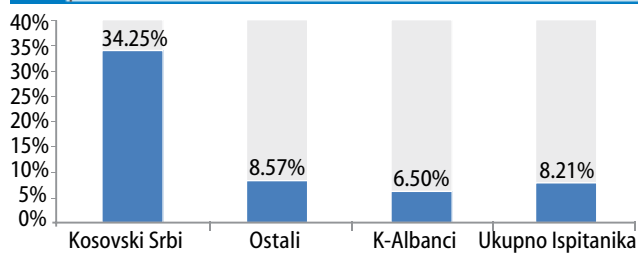
Pored toga, ispitanicima je postavljeno pitanje da procene odnose između policije i zajednice. Od ukupnog broja ispitanika, samo je 7% smatralo da su odnosi između policije i zajednice loši ili veoma loši. Raščlanjeno po rodu, ovo mišljenje je imalo oko 6% kosovskih Albanaca zajedno sa oko 34% kosovskih Srba i 8% ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica.

Graf. 4.2: Procenat srpskih ispitanika koji su zadovoljni bezbednosnim institucijama

Pored njihovog zadovoljstva kosovskim bezbednosnim institucijama, istraživanje je takođe postavilo pitanja ispitanicima u vezi sa njihovom bezbednošću. Rodno zasnovana analiza podataka pokazuje da se muškarci osećaju neznatno sigurnijim od žena (60% naspram 55%) dok se nalaze napolju. Na drugoj strani, oko 38% žena u poređenju sa 28% muškaraca se oseća nebezbedno dok borave napolju.

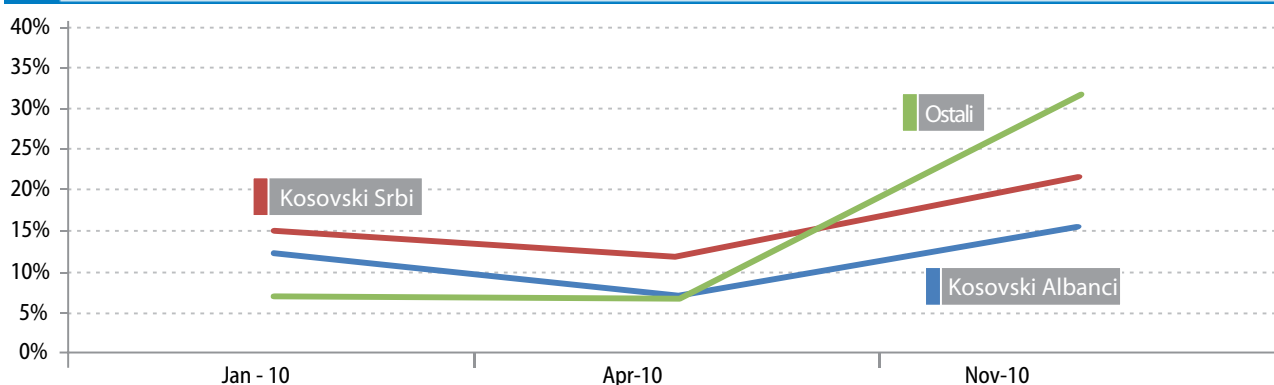
Graf. 4.4: Loši ili veoma loši odnosi između policije i zajednice, po nacionalnosti

Diskriminacija i socijalne tenzije

Prema trenutnom istraživanju, kada je ispitanicima postavljeno pitanje da li su bili u situaciji u kojoj su se osećali diskriminirano u poslednjih šest meseci, većina ispitanika, bez obzira na nacionalnost, odgovorila je negativno. Ipak, izgleda da je došlo do blagog porasta od aprila 2010. u broju ispitanika koji su se osećali diskriminirano u zadnjih šest meseci. Oko 15% kosovskih Albanaca, 22% kosovskih Srba i 32% ispitanika iz ostalih manjinskih zajednica je reklo da su se suočili sa situacijom u kojoj su se osećali diskriminirani.

Graf. 4.4: Loši ili veoma loši odnosi između policije i zajednice, po nacionalnosti

Oni koji su se osećali diskriminirano su prijavili nekoliko osnova po kojima je došlo do diskriminacije.

Rezultati trenutnog ispitivanja pokazuju da su tri glavne osnove diskriminacije etnička pripadnost, političko ili drugo mišljenje i jezik.

Tabela 4.1: Osnove za diskriminaciju

	Broj odgovora	Procenat
Pol/rod	19	1.5%
Uzrast	20	1.5%
Jezik	41	3.2%
Veroispovest/uverenje	10	.8%
Etnička pripadnost/nacionalnost	71	5.5%
Političko ili drugo mišljenje	43	3.3%
Seksualna orijentacija	1	.1%
Invaliditet	12	.9%
Ostalo: mesto prebivališta, status izbeglice/IRL/doseljenika, nacionalnost, socijalni status, zdravstveni status, itd.	48	3.7%
Bez odgovora	1034	79.6%
Ukupno	1299	100.0%

Što se tiče pitanja koju instituciju ili entitet ispitanici smatraju najodgovornijim za njihovu diskriminaciju, prve tri institucije koje su ispitanici odabrali (bez obzira na nacionalnost) su centralna vlada, opštine i kosovska policija.

Za kosovske Albance koji smatraju da su bili diskriminirani, prve tri institucije su centralna vlada, opštine i javne zdravstvene ustanove, dok za kosovske Srbe to su kosovska policija koju izjednačeno prate međunarodno prisustvo na Kosovu i opštine.

Centralna vlada, opštine, praćene podjednako kosovs-

kom policijom, sudovima, javnim preduzećima i javnim zdravstvenim ustanovama su prva tri entiteta odgovorna za diskriminaciju ispitanika iz redova ostalih manjina.

Tabela 4.2: Institucije najodgovornije za diskriminaciju, po nacionalnosti

	K-Albanci	K-Srbi	Ostali	Ukupno
Opštine	3.2%	2.8%	4.2%	3.2%
Kosovska policija	1.5%	4.2%	2.8%	1.7%
Sudovi	1.3%	1.4%	2.8%	1.4%
Kosovska agencija za imovinu (KAI)	.3%	.0%		.2%
Javna preduzeća (KEK, PTK, vodovod, itd)	.6%	1.4%	2.8%	.8%
Privatna preduzeća	.5%	1.4%	1.4%	.6%
Javne zdravstvene ustanove	1.6%	.0%	2.8%	1.6%
Privatne zdravstvene ustanove		.0%	.0%	.0%
Javne škole ili akademske ustanove	1.1%	.0%		.9%
Privatne škole ili akademske ustanove	.3%		.0%	.2%
Centralna vlada (ministarstva, ostale usluge koje ona pružaju)	3.6%	1.4%	8.5%	3.8%
Jedno od međunarodnih prisustva na Kosovu	.4%	2.8%	1.4%	.6%
Drugo	.7%	1.4%	1.4%	.8%
Ne zna	1.3%	1.4%	1.4%	1.3%
Bez odgovora	83.6%	81.9%	70.4%	82.7%
Ukupno	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

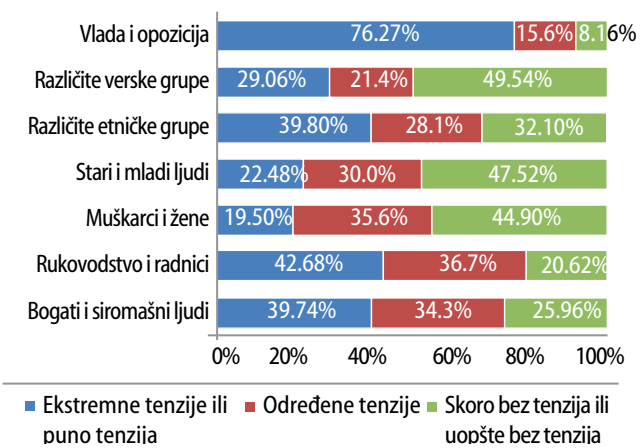
Pored toga, prve tri grupe za koje ispitanici smatraju da su predmet diskriminacije obuhvataju osobe sa invaliditetom, žene i starije. Dok su kosovski Albanci odabrali iste tri grupe koje su identifikovane gore, kosovski Srbi identifikuju sebe, mlade i osobe sa invaliditetom kao tri grupe koje su najpodložnije diskriminaciji. Ispitanici iz redova ostalih manjina identifikuju RAE zajednicu, žene i mlade, kao i osobe sa invaliditetom kao prve tri grupe koje su predmet diskriminacije.

Tabela 4.3: Grupe za koje ispitanici smatraju da su predmet diskriminacije, po nacionalnosti

	K-Albanci	K-Srbi	Ostali	Ukupno
Žene/devojke	17.4%	2.7%	9.9%	16.1%
Deca	8.1%	.0%	.0%	7.2%
Mladi	10.6%	5.5%	8.5%	10.2%
Stariji ljudi	16.3%	2.7%	7.0%	15.0%
Kosovski Srbi	1.0%	57.5%	4.2%	4.4%
Kosovski Albanci	4.5%	.0%	.0%	4.0%
Romi, Aškalije i Egipćani	4.4%	8.2%	32.4%	6.2%
Ostale zajednice (uključujući Bošnjake, Turke, Gorance, Crnogorce)	.5%		5.6%	.8%
Lezbejke, gej populacija, biseksualci i transseksualci	2.5%	1.4%	1.4%	2.4%
Osobe sa invaliditetom uključujući one koji imaju dugotrajna fizička, mentalna, intelektualna ili čulna oštećenja	20.1%	5.5%	8.5%	18.6%
Drugo	2.5%	1.4%	2.8%	2.4%
Ne zna	10.0%	12.3%	14.1%	10.4%
Bez odgovora	2.0%	2.7%	5.6%	2.3%

Pored toga, ispitanicima je postavljeno pitanje da identifikuju da li postoje socijalne tenzije između određenih socijalnih grupa. Glavne tri grupe sa najvećim tenzijama između njih, prema rezultatima ispitivanja su vlada i opozicione stranke, rukovodstvo i radnici, različite etničke grupe podjednako kao i grupe bogatih i siromašnih. Na drugoj strani, glavne tri grupe sa najmanjim ili bez tenzija između njih su stari i mladi, različite verske grupe, muškarci i žene.

Graf. 4.6: Tenzije između određenih socijalnih grupa

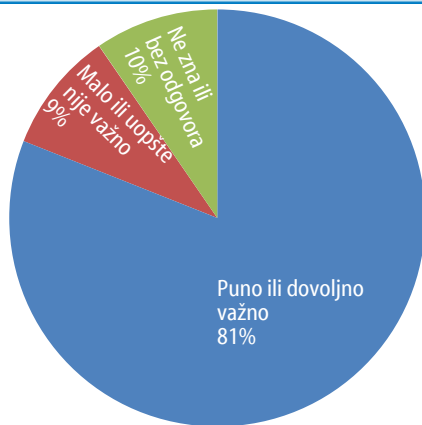
POGLAVLJE 5

By: Atdhe Hetemi - Vizna liberalizacija sa EU

Ovaj deo izveštaja predstavlja kratku analizu percepcije građana o važnosti, korišćenju, znanju i optimizmu u vezi sa viznom liberalizacijom, kao i percepciju o koristima koje će imati stanovnici Kosova od slobode kretanja. On takođe obuhvata mišljenja građana u vezi sa razlozima zbog kojih je Kosovo i dalje isključeno iz procesa vizne liberalizacije.

Važnost i korišćenje viza U 2010. godini

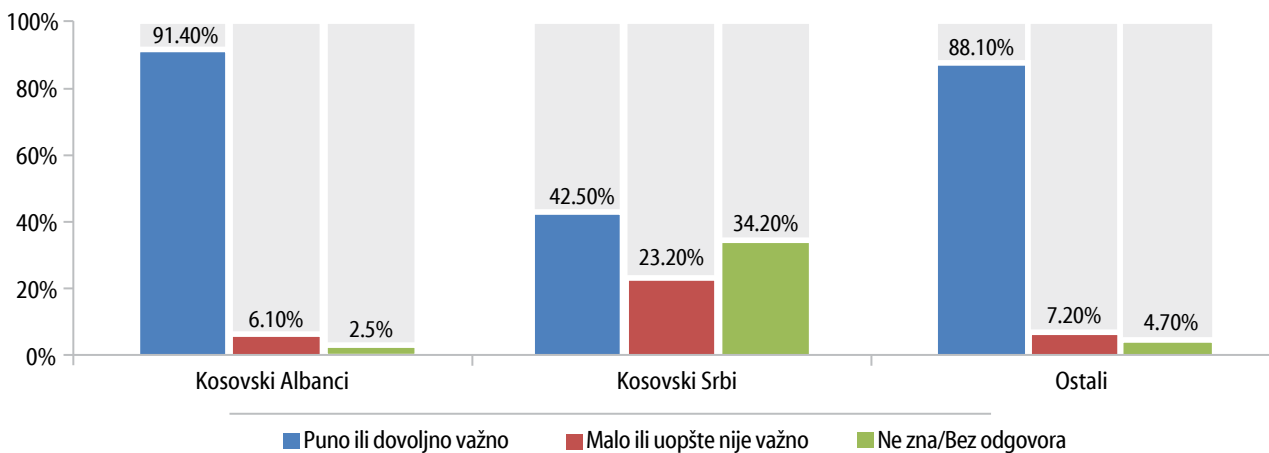
Graf. 5.1: Mišljenja o važnosti vizne liberalizacije za građane Kosova

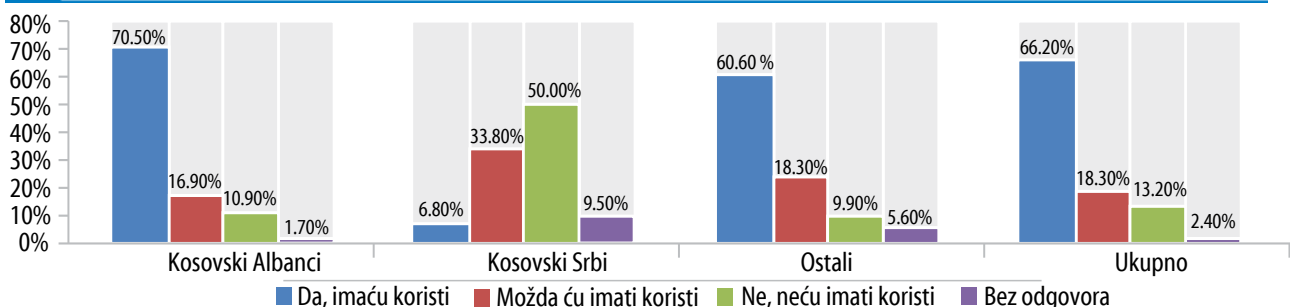
Kosovo je jedina zemlja u regionu Balkana koja ne uživa slobodu kretanja u EU zemljama i nije još započela proces vizne liberalizacije. Na osnovu rezultata ispitivanja javnog mnjenja, prevlađujuća većina ispitanika (81%) misli da je vizna liberalizacija važan proces za građane Kosova. Samo 9% svih ispitanika misli da ovaj proces ima malo ili da uopšte nema važnost. (Graf. 5.1)

Postoji jasna razlika u mišljenjima između kosovskih Srba, za koje vizna liberalizacija izgleda da je manje važna, i kosovskih Albanaca i ispitanika iz redova ostalih manjinskih zajednica za koje ovo pitanje ima veliku važnost (graf. 5.2). Kada je ovo pitanje diskutovano sa stručnjacima na fokus grupi, oni su zaključili da je razlog zbog kojeg je većina kosovskih Srba odgovorilo „ne znam ili nemam odgovor“, ili zbog kojeg veruju da vizna liberalizacija za Kosovo ima „malo ili uopšte nema važnost“, činjenica da većina njih već poseduje srspske pasoše. Kada je važnost vizne liberalizacije analizirana po rodnoj osnovi, bilo je evidentno da je ovo pitanje od značajne važnosti za sve generacije koje žive na Kosovu kako i za oba pola.

Graf. 5.2: Mišljenja o važnosti vizne liberalizacije za građane Kosova, po nacionalnosti

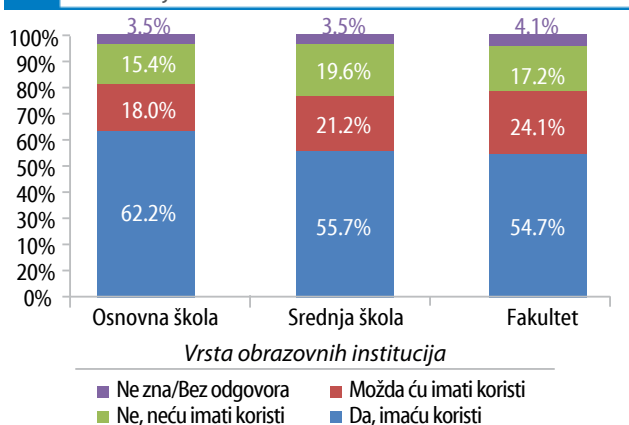
Graf 5.3: Percepcija o ličnoj koristi od vizne liberalizacije, po nacionalnosti

Na pitanje da li bi oni „imali lične koristi od vizne liberalizacije“, 65% njih je izjavilo da bi imali koristi od ovog procesa, dok je 18% njih odgovorilo sa ne (graf. 5.3). Primećeno je da iako je ovaj proces važan za 81% (graf. 5.1) ispitanika, ne veruju svi da bi imali lične koristi od toga.

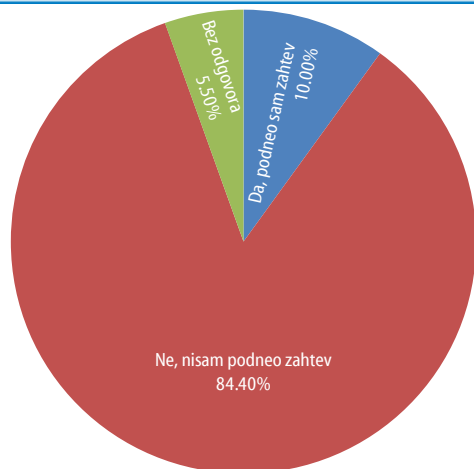
I opet je jasna razlika vidljiva kada govorimo o podeli po nacionalnosti, pošto podaci otkrivaju da celih 50% kosovskih Srba veruje da oni ne bi imali koristi od ovog procesa, zajedno sa dodatnih 33% koji su odgovorili da bi „možda“ imali koristi od ovog procesa. Nasuprot tome, većina kako kosovskih Albanaca tako i ostalih misli da bi imali koristi od ovog procesa. (graf. 5.3)

Graf. 5.4: Percepcija o ličnoj koristi od vizne liberalizacije, po obrazovanju

Kada su rezultati analizirani po nivou obrazovanja, procenat onih koji veruju da će imati koristi od vizne liberalizacije je najviši među onima sa osnovnim obrazovanjem (63%), za kojima slede oni sa srednjim obrazovanjem (56%) i višim obrazovanjem (55%) (graf. 5.4). Nisu primećene veće razlike u rezultatima na ovo pitanje kada je analiza urađena na osnovu ruralne/urbane ili rodne podela.

Graf. 5.5: Procenat ispitanika koji su podneli zahtev za Šengensku vizu u poslednjih 6 meseci

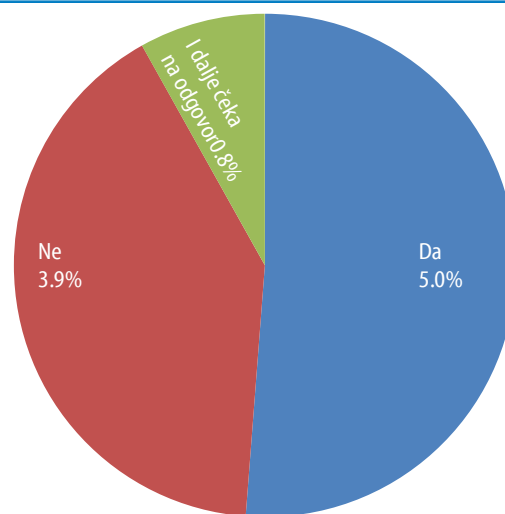

Nastavak odlaganja vizne liberalizacije sa EU stanovnici Kosova smatraju za prepreku slobodi kretanja van granica Kosova. Međutim, i pored birokratskih pravi-

la i propisa za dobijanje viza u trenutnom sistemu, svakog radnog dana nalaze se dugački redovi ispred skoro svih operativnih ambasada na Kosovu. Iako ljudi moraju da istrpe dugačke procedure, visoke troškove i mučne satove čekanja, tokom samo poslednjih 6 meseci građani Kosova su podneli otprilike 150.000-200.000 zahteva za vizu.

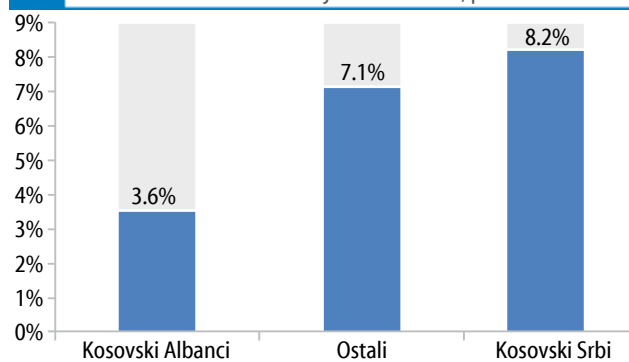
Grafikon 5.5 pokazuje da je tokom poslednjih 6 meseci 10% ispitanika podnelo zahtev za Šengensku vizu. Većina njih su bili mladi od 18 – 36 godina starosti (32%), i sa fakultetskim obrazovanjem (15%).

Graf. 5.6: Status zahteva onih ispitanika koji su podneli zahtev za Šengensku vizu u poslednjih 6 meseci

Od ukupnog broja onih koji su podneli zahtev za vizu, 50% je bilo uspešno (graf. 5.6).

Graf. 5.7: Procenat onih koji su dobili vizu, po nacionalnosti

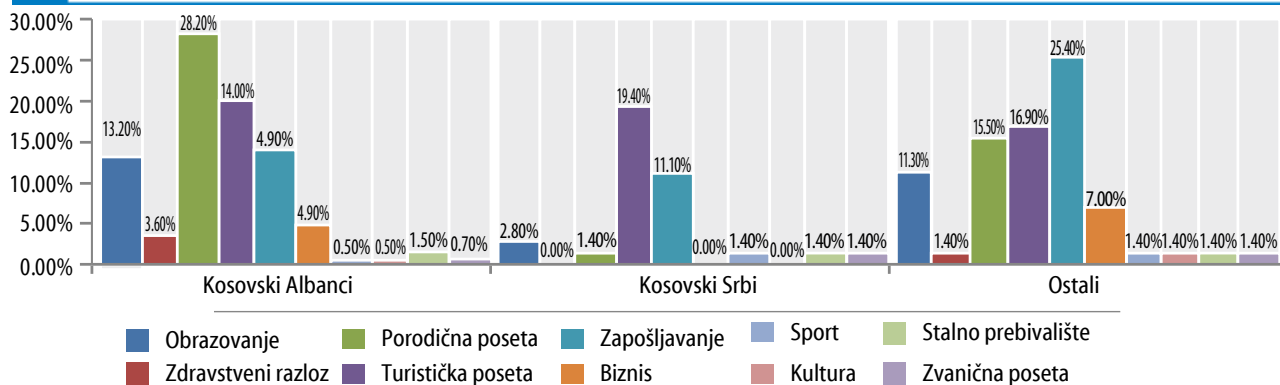

Kada je urađena analiza na etničkoj osnovi, otkriveno je da su većina ispitanika koji su dobili vize bili kosovski Srbi, zatim ostale zajednice i kosovski Albanci (graf 5.7).

Znanje

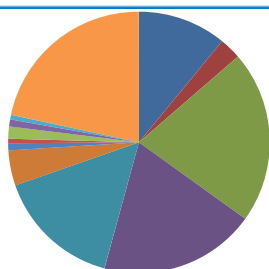
U slučaju da se odobri vizna liberalizacija, izgleda da bi 78% ispitanika iskoristilo svoje pravo da putuje evropskim zemljama sa različitim ciljevima. Prema rezultatima istraživanja, 21% ispitanika bi koristilo ovo za porodične posete, zatim 19% za putovanje iz turističkih razloga dok 11% ispitanika kaže da bi obrazovanje bio glavni cilj putovanja u zemlje EU. Najveći

Graf. 5.9: Glavni cilj putovanja u evropske zemlje, po nacionalnosti

broj ispitanika (22%) nije imalo odgovor u koju svrhu bi iskoristili slobodu kretanja u EU (graf. 5.8).

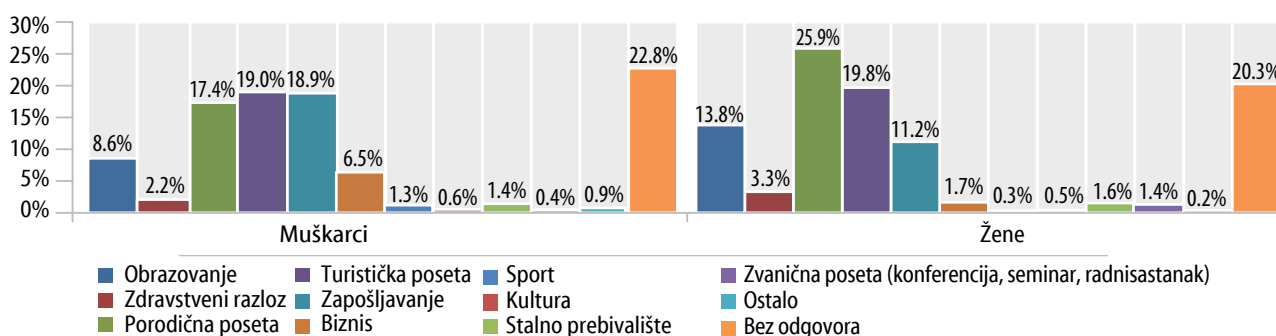
Graf. 5.8: Glavni cilj putovanja u evropske zemlje

Kada je ova grupa ispitanika analizirana po starosnim grupama, regionu u kome žive i obrazovnom nivou, rezultati su otkrili da su većina onih koji su se izjasnili da bi njihov glavni cilj putovanja u EU u slučaju vizne liberalizacije bilo zapošljavanje stari između 31-36 godina (24%), da žive u regionu Prištine, Prizrena i Mitrovice i da poseduju srednje i osnovno obrazovanje (36%).

Kada se uradi analiza rezultata po nacionalnosti, onda ovi podaci pokazuju da bi za većinu kosovskih Albanaca porodična poseta bila glavna svrha putovanja, a zatim turizam i obrazovni razlozi. Međutim, kada govorimo o ostalim zajednicama, zapošljavanje bi bio glavni razlog putovanja u EU zemlje. Za većinu kosovskih Srba, turistička putovanja a zatim zapošljavanje su glavni razlozi (graf. 5.9).

Graf 5.10: Glavna svrha putovanja u evropske zemlje, po rodu.

Postoji blaga razlika između ispitanika iz ruralnih i urbanih sredina, gde su se oni koji žive u gradovima više izjašnjavali da bi koristili vize uglavnom za porodične posete, zapošljavanje, posao i obrazovanje, od onih koji žive u ruralnim područjima.

Najzabrinjavajući rezultati u ovoj tabeli su 15% ispitanika koji su odabrali zapošljavanje kao njihov glavni razlog za putovanje u evropske zemlje. Imajući u vidu da se vizna liberalizacija ne odnosi na zapošljavanje, ovaj rezultat otkriva da ova grupa ispitanika nije dobro obavještena o procesu vizne liberalizacije i njenoj primeni.

Kada se uradi analiza na rodnoj osnovi, većina žena bi putovala zbog porodičnih poseta (27%) a zatim zbog turizma (19%). Dok je obrazovanje za 14% žena glavni razlog zašto bi putovale u zemlje EU, samo 8% muškaraca je izjavilo da bi uradilo isto, dok bi za 18% muškaraca glavna svrha bila turistička poseta i zapošljavanje. (graf 5.10).

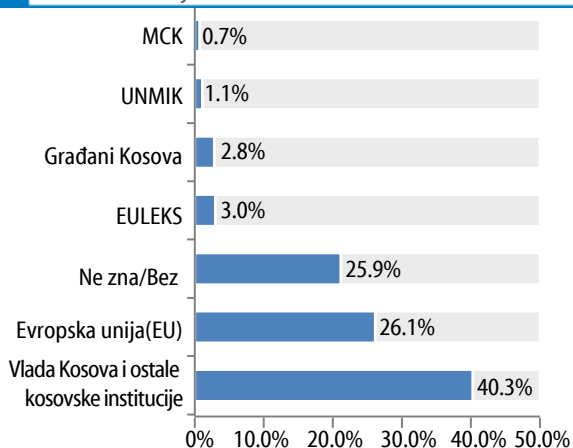
n je pomena da je Evropska komisija naglasila da će Kosovo biti obuhvaćeno procesom vizne liberalizacije, ali samo onda kada bude ispunilo neophodne uslove¹. Iako EU nije

¹ Saopštenje za štampu - Brisel, 14. oktobar 2009, Kosovo* - Ostvarivanje svoje evropske perspektive, dostupno na <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/1516&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

objavila specifične uslove niti „mapu puta“ za Kosovo u vezi sa viznom liberalizacijom, veoma je verovatno da će Kosovo morati da ispuni minimum uslova kao i susedne zemlje kao što su upravljanje granicama, međunarodna saradnja u oblasti pravosuđa (INTERPOL, EUPOL itd.), izdavanje biometrijske dokumentacije i poštovanje ljudskih prava (slobode kretanja unutar zemlje).

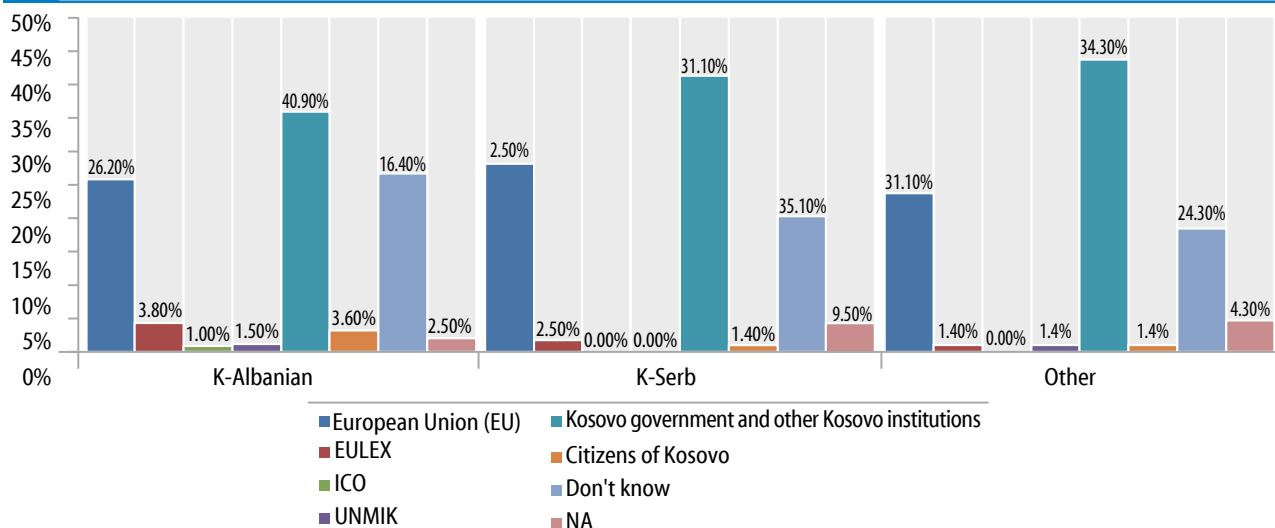
Na pitanje ko je odgovora zašto vizna liberalizacija još nije počela, 40% stanovnika Kosova misli da je to Vlada Kosova i ostale kosovske institucije, zatim ima 26% onih koji misle da je odgovornost na Evropskoj uniji, dok 22% nema mišljenje o ovom pitanju. Međutim, veoma malo ispitanika pripisuje ovu odgovornost građanima Kosova, EULEX-u, UNMIK-u ili MCK (graf. 5.11).

Graf 5.11: Pripisivanje odgovornosti za nepočinjanje procesa vizne liberalizacije

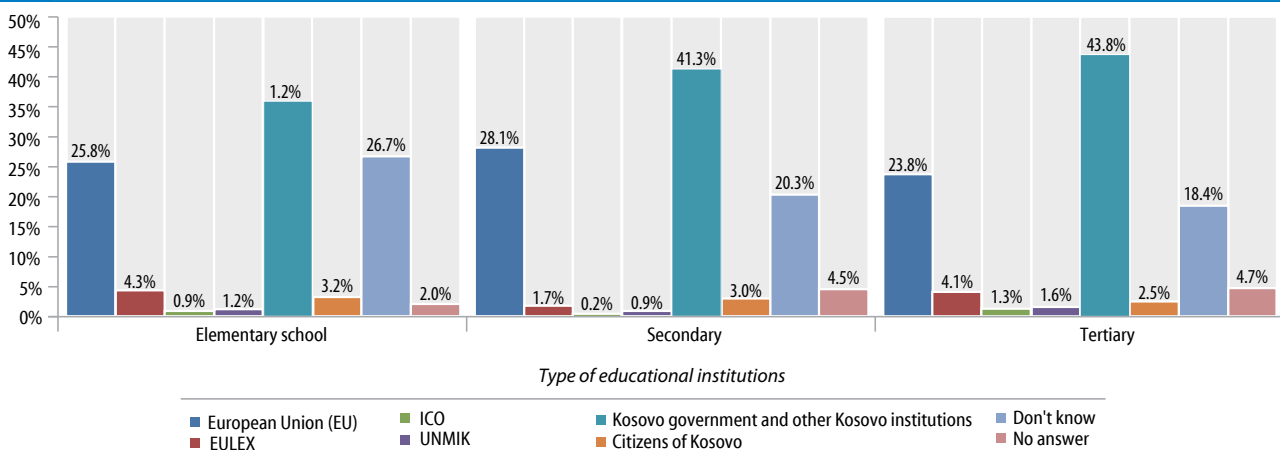

I dok većina kosovskih Albanaca (45%) pripisuje odgovornost Vladi Kosova i ostalim institucijama, većina kosovskih Srba (36%) ne zna ko je odgovoran (graf. 6.1). Analize otkrivaju da nema većih razlika u mišljenju u vezi ove odgovornosti po starosnim grupama. Jedina primećena razlika je da dok sve generacije uglavnom pripisuju ovu odgovornost Vladi Kosova i ostalim institucijama (41%), oko 34% starih između 31 i 36 godina misli da je EU jednako odgovorna kao i Vlada Kosova za nepočinjanje ovog procesa, a oko 26% starih između 18 i 24 godine ne znaju ko je odgovoran za odlaganje ovog procesa.

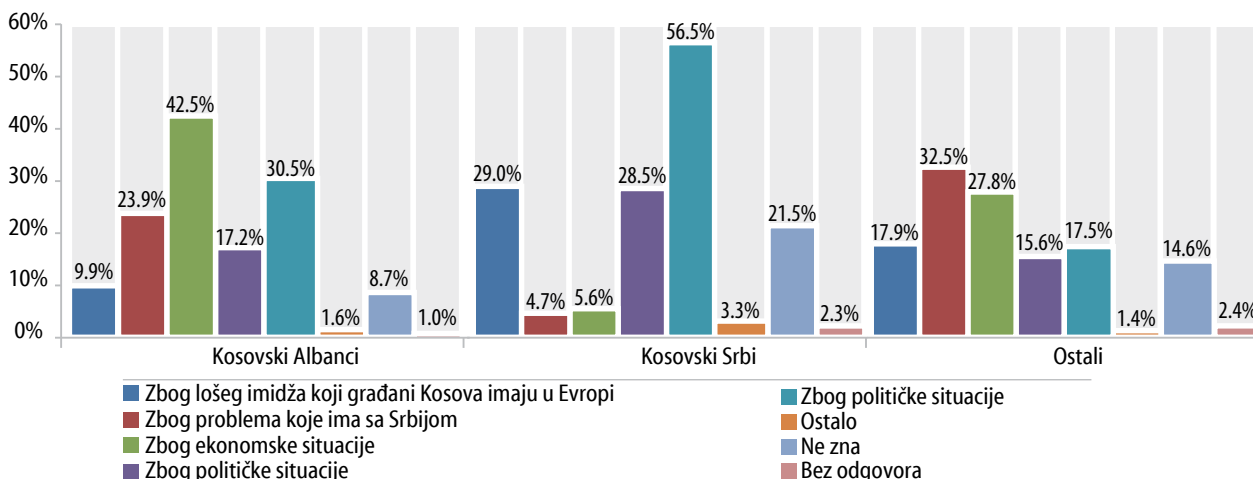
Graf 5.12: Pripisivanje odgovornosti za nepočinjanje procesa vizne liberalizacije, po nacionalnosti

Graf 5.13: Pripisivanje odgovornosti za nepočinjanje procesa vizne liberalizacije, po obrazovanju

Graf. 5.14: Mišljenja zašto je Kosovo izostavljeno iz viznog dijaloga, po nacionalnosti (višestruki odgovori)

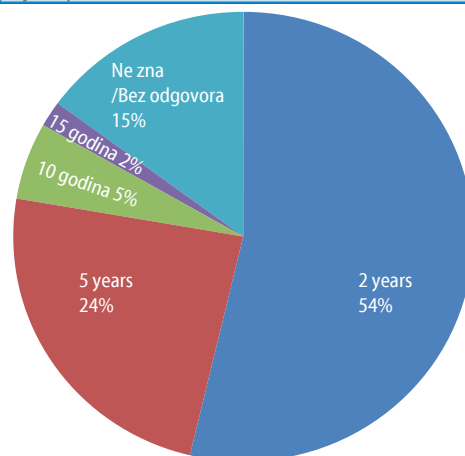

Kada se analizira obrazovni nivo ispitanika, rezultati otkrivaju da bez obzira na njihovo obrazovanje, većina stanovnika Kosova pripisuje ovu odgovornost Vladi Kosova i ostalim kosovskim institucijama (graf 5.13). Međutim, za većinu ispitanika postoje dva glavna razloga zašto je Kosovo izostavljeno iz procesa vizne liberalizacije: trenutna politička situacija i činjenica da pet država članica EU nije priznalo kosovsku državnost.

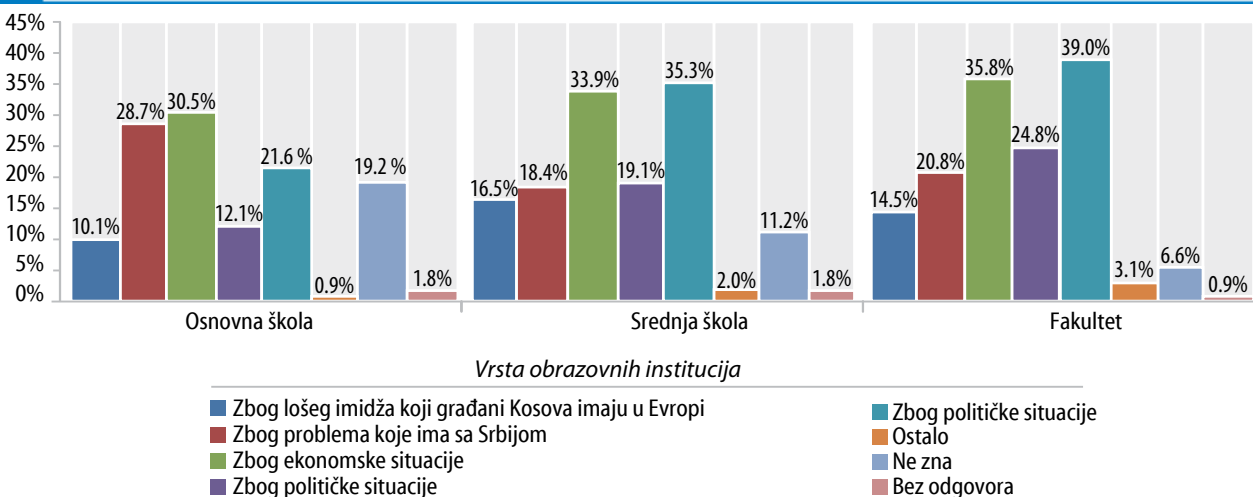
Kada se odgovori raščlane po nacionalnoj pripadnosti možemo da vidimo da većina kosovskih Srba smatra „trenutnu političku situaciju“ (56%), „loš imidž koji građani Kosova imaju u EU“ (29%) i „trenutnu ekonomsku situaciju“ (27%) kao faktore koji drže Kosovo van dijaloga o viznoj liberalizaciji. Ipak, za ostale zajednice su „problemi sa Srbijom“ glavni razlog zašto je Kosovo izostavljeno iz ovog procesa. Za kosovske Albance glavni razlog zašto je Kosovo izostavljeno je taj što pet EU zemalja nije priznalo Kosovo, a zatim sledi trenutna politička situacija (graf. 5.14).

Analiza ovog pitanja po nivou obrazovanja pokazuje da su za oko 28% onih sa osnovnim obrazovanjem, problemi sa Srbijom glavni razlog zašto je Kosovo izostavljeno iz ovog dijaloga, zatim slede 23% onih koji misle da je to rezultat trenutne političke situacije dok većina onih sa srednjim i višim obrazovanjem kao glavne razloge navodi trenutnu političku situaciju (graf. 5.15).

Graf. 5.16: Mišljenja o vremenskom okviru za viznu liberalizaciju, u procentima

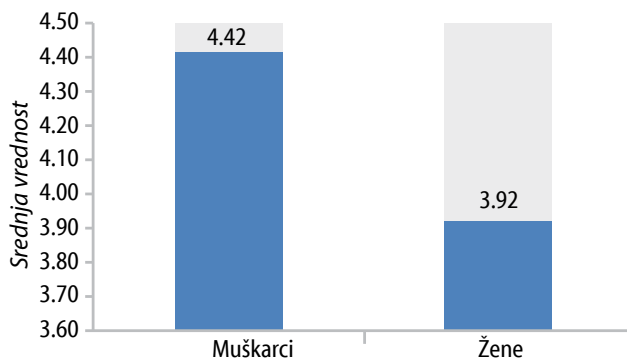
Graf. 5.15: Mišljenja o tome zašto je Kosovo izostavljeno iz viznog dijaloga, po obrazovanju (višestruki odgovori)

4,21 godine za viznu liberalizaciju (tabela 1).

Tabela 1	Srednja vrednost
Koliko godina mislite da će trebati Kosovu za viznu liberalizaciju? Kosovu za viznu liberalizaciju?	4,21

Graf. 5.17: Vremenski okvir za viznu liberalizaciju, po rodu

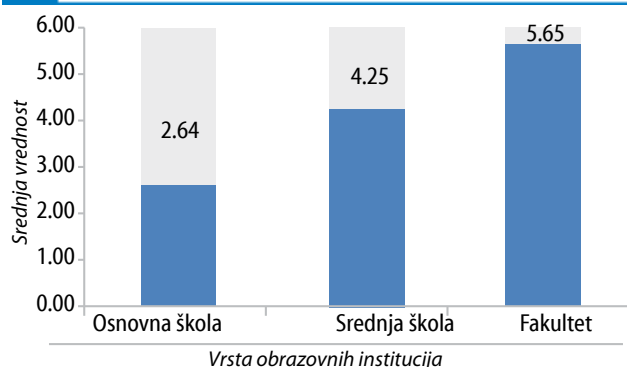
Optimizam

Tokom prethodnog istraživanja iz aprila 2010. kada su upitani o mišljenju u vezi sa vremenskim okvirom za viznu liberalizaciju za Kosovo, više od 53% ispitanika je reklo da će se to desiti za dve godine (graf. 5.16²).

Ali, prema trenutnim rezultatima istraživanja predstavljenih u tabeli 1, došlo je do opadanja nivoa optimizma kod ispitanika. Šest meseci kasnije (novembar 2010.), ispitanicima je postavljeno pitanje koliko će trebati Kosovu za viznu liberalizaciju i njihov prosečan odgovor je bio da će Kosovu trebati 4,21 godine za viznu liberalizaciju (tabela 1).

Kada su urađene analize po rodnoj osnovi, videli smo da će prema mišljenju žena to trajati manje od četiri godine, dok muškarci misle da će trebati oko 4,5 godine za viznu liberalizaciju za Kosovo. Ovo ukazuje da su žene malo više optimistične nego muškarci u vezi sa ovim pitanjem (graf. 5.17).

Graf. 5.18: Vremenski okvir za viznu liberalizaciju, po obrazovanju

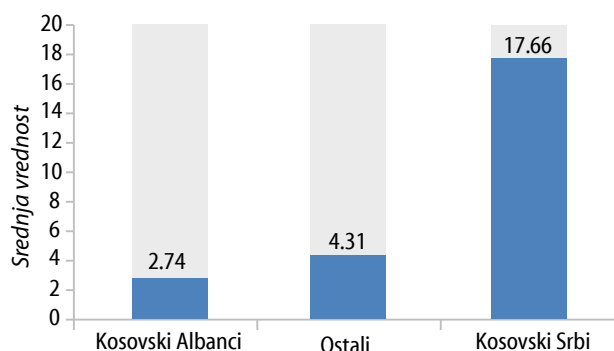

Postoji visoka uzajamna povezanost između ispitanika sa višim obrazovanjem i njihovih očekivanja u vezi sa

² Ovo pitanje je analizirano u istraživanju javnog mnjenja urađenom u aprilu 2010.

viznom liberalizacijom. Oni koji su obrazovaniji misle da će proces vizne liberalizacije trajati duže u poređenju sa onima koji imaju manje godine školovanja i koji su optimističniji s ovim u vezi. Što se tiče obrazovnog nivoa ispitanika, analize otkrivaju da se povećanjem nivoa obrazovanja broj procenjenih godina potrebnih za viznu liberalizaciju povećava. Oni sa fakultetskim obrazovanjem su naročito pesimističniji u poređenju sa onima sa srednjim i osnovnim obrazovanjem (graf. 5.18).

Graf. 5.19: Vremenski okvir za viznu liberalizaciju, po nacionalnosti

Što se tiče mišljenja po nacionalnoj podeli, kosovski Srbi su najveći pesimisti sa prosečnom procenom od 17,7 godina za ostvarivanje vizne liberalizacije za Kosovo, zatim pripadnici ostalih manjina sa 4,3, dok je prosečna procena kosovskih Albanaca bila 2,7 godine (graf. 5.19).

Analize su takođe otkrile da su oni koji su nezadovoljni političkom i ekonomskom situacijom na Kosovu pesimističniji u vezi sa vremenskim okvirom procesa vizne liberalizacije.

Zaključci

Na osnovu otkrića u istraživanju, opšta javnost ima posebno razumevanje šta vizna liberalizacija znači za građane Kosova. Pored toga, veoma je ohrabrujuće da je većina stanovnika Kosova odgovorilo da će koristiti bezvizni režim za porodične posete, turizam, obrazovne mogućnosti i ostale razloge, međutim postoji veoma veliki broj ispitanika koji pogrešno shvataju cilj vizne liberalizacije i koji su izjavili da bi oni iskoristili ovu mogućnost da potraže zaposlenje.

Zbog toga bi jedan od predloga bio da se počne sa sveobuhvatnom informativnom kampanjom kako bi se građani Kosova obavestili o stvarnim ciljevima vizne liberalizacije. Ova kampanja mora da bude praktična i jasna; ona mora da obuhvati sve zajednice i nivoe kosovskog društva. Njena glavna usredsređenost bi trebala da bude na obaveštavanju građana Kosova o njihovim pravima i odgovornostima koji idu uz viznu liberalizaciju, naročito što se tiče zapošljavanja, obrazovanja i migracije.

Procenat odbijenih podnosilaca zahteva za vizu je veoma obeshrabrujući i zahteva dalji rad i debate u kosovskom društvu. Potreban je bliži uvid u ambasade koje izdaju vize na Kosovu i razloge za odbijanje toliko velikog broja stanovnika Kosova.

Kada govorimo o odgovornim akterima za nepočinjanje dijaloga o viznoj liberalizaciji, ohrabrujuće je to da građani Kosova pripisuju odgovornost kosovskim institucijama za nepočinjanje dijaloga. Građani uvek trebaju da pozovu na odgovornost svoje predstavnike i institucije, međutim, takođe je očigledno da oni nisu

dobro obavešteni da su u stvari EU i države članice ti koji započinju ovaj dijalog, a ne obratno.

Saznanja takođe sugerišu da je povećan skepticizam u drugoj polovini 2010. da će Kosovo ući na belu Šengen listu u skorijoj budućnosti. Značajno je napomenuti to da se odlaganje zvaničnog početka viznog dijaloga za Kosovo i činjenica da Evropska komisija još nije dala mapu puta za Kosovo, odražavaju u nedostatku optimizma kod stanovnika Kosova da će imati koristi od bezviznog putovanja u skorijoj budućnosti pošto prosečan stanovnik Kosova misli da će za to trebati više od četiri godine.

Zaključne napomene sa sastanka fokus grupe

UNDP Jedinica za istraživanje i politiku održala je sastanak fokus grupe 16. januara 2011. kako bi raspravljala o otkrićima ispitivanja pulsa javnosti.

Za vreme diskutovanja o otkrićima i metodologiji ispitivanja iz novembra 2010., učesnici fokus grupe su dali sledeće predloge u pogledu pitanja koja bi dodatno mogla da obogate podatke u izveštaju o pulsu javnosti:

1. Pitanja koja bi trebala da se dodaju grupi pokazatelja demokratizacije bi mogla da obuhvate pitanja o transparentnosti, garancijama za slobodu izražavanja i šta ispitanici smatraju kao glavni problem za demokratizaciju na Kosovu;
2. Pitanja koja bi trebala da se dodaju grupi ekonomskih pokazatelja bi mogla da obuhvate određena pitanja o mišljenju ispitanika o celokupnoj ekonomskoj stabilnosti Kosova i koliko se sprovodi novi zakon o radu;
3. Pitanje o tome kako građani vide novu koaliciju koja treba da čini novu Vladu Kosova;
4. Dodati pitanja koja mere korupciju svih javnih preduzeća kao što su PTK, KEK, Aerodrom, Termokos, itd;
5. Dodati pitanja o mišljenju ispitanika u vezi sa podelom i razmenom teritorija;
6. Uključiti više pitanja o pravosuđu i korupciji i postaviti određenija pitanja o korupciji i organizovanom kriminalu;
7. Uključiti pitanja o nepotizmu i gde bi ste voleli da radite nakon što završite univerzitet, i analizirati ih po regionalnoj i nacionalnoj osnovi.

Fokus grupa je takođe pružila određene predloge u vezi sa pisanjem trenutnog izveštaja, kao što su:

8. Podaci o bezbednosti i slobodi kretanja se trebaju analizirati na regionalnoj osnovi;
9. Svako pitanje se treba analizirati po svim osnovama (rod, nacionalnost, region, itd.);

Učesnici fokus grupe identifikovali su sledeće zabrinutosti proizašle iz podataka dobijenih istraživanjem:

1. Povećani ekonomski i politički pritisak (spremnost da se protestuje);
2. Veoma zabrinjavajuće saznanje u vreme kada cene rastu a plate miruju
3. Smanjeno zadovoljstvo vladom, zakonodavnim

organima i pravosuđem;

4. Siromaštvo/nezaposlenost, spremnost da se protestuje zbog ekonomskih i političkih razloga – povećana frustracija javnosti.

Među ključnim zabrinjavajućim scenarijima o kojima su članovi fokus grupe raspravljali su:

1. Povećana spremnost da se protestuje zbog ekonomskih i političkih razloga zajedno sa visokim stopama siromaštva i nezaposlenosti su jasni rizici koji mogu da dovedu do opštih nemira;
2. Ova rastuća frustracija političkom i ekonomskom situacijom, koja je uglavnom usmerena ka Vladi, ima potencijal da postane pogrešno usmerena ka manjinskim zajednicama ukoliko dođe najmanjeg incidenta.

Ostali razvoji koji se smatraju zabrinjavajućim od strane učesnika fokus grupa obuhvataju:

- Strah od ponovnog uspostavljanja barijera između kosovskih Albanaca i Srba, naročito u svetlu poslednjeg izveštaja usvojenog od strane Evropskog saveta a kojeg je napisao Dik Marti.

Prema učesnicima fokus grupe, faktori koji su doprineli povećanom nezadovoljstvu među stanovništvom uključuju:

- Ekonomske probleme i nezaposlenost;
- Izveštaje o kriminalu i korupciji i nedostatak pokretanja sudskih procesa protiv umešanih u ova dela;
- Diskriminacija Kosova u pogledu regionalne saradnje;
- Izostavljanje Kosova iz procesa vizne liberalizacije sa EU;
- Probleme sa nepotizmom;
- Nizak kvalitet javnih usluga.

U vezi sa pravosuđem, opšte zapažanje je da situacija ostaje zabrinjavajuća i pored nekoliko pozitivnih razvoja poslednjih godina. Na primer, imenovanje sudija je veoma sporo i stagnirajuće, nedostaje pomoćno osoblje za sudije i u većini sudova postoji problem sa manjkom prostora, dok opšte govoreći postoji manjak opšte podrške pravosuđu, vladavini prava i odlukama koje donese pravosudni organi.

Istraživanje javnog mnjenja

Ovi rezultati su zasnovani na ispitivanju javnog mnjenja sa reprezentativnim uzorkom za građane Kosova. Veličina uzorka je 1.290 građana starijih od 18 godina, oba pola, svih starosnih grupa i iz svih opština i regiona na Kosovu, pokrivajući ruralne i urbane oblasti. Uzorak je obuhvatio 830 kosovskih Albanaca, 230 kosovskih Srba i 230 pripadnika nesrpske manjine (Turci, Bošnjaci, Goranci, Romi, Aškalije i Egipćani). Metoda višestrukog uzorkovanja je korišćena za dobijanje uzorka. Ovo istraživanje sproveo je ENCOMPASS (Priština) od 7 – 25. novembra 2010.

Izračunavanje indeksa

Indeks demokratizacije je kombinacija prosečnih vrednosti zasnovanih na oceni ispitanika koliko se slažu sa razvojem sledećih procesa na Kosovu: slobodni i pravedni izbori, Skupština nadgleda učinak Vlade, nezavisni pravosudni sistem, sloboda izražavanja i medija, postojanje civilnog društva na Kosovu, Vlada zasnovana na prioritetima građana, ustav i zakoni zasnovani na ljudskim pravima i da li lokalne samouprave rade u skladu sa prioritetima građana. Indeks predstavlja kontinuiranu meru koja može da se kreće od 3 (maksimum), što znači da se svi učesnici slažu da je demokratizacija na pravom putu, do 0 (minimum) što znači da se nijedan učesnik ne slaže da je demokratizacija na pravom putu.

Indeks učešća je kombinacija prosečnih vrednosti zasnovanih na stopi učešća u različitim javnim aktivnostima u poslednjih šest meseci koje su sami učesnici prijavili. Ispitanici su se izjašnjavali da li su učestvovali na aktivan ili pasivan način u sledećim aktivnostima: javne rasprave, građanske inicijative, bilo koji projekat koji sprovodi centralna vlada ili lokalna samouprava, NVO aktivnosti i političke stranke. Ovaj indeks je kontinuirana mera koja se kreće od 0 (minimum) do 3 (maksimum) i meri nivo učešća stanovnika u političkom i civilnom životu na Kosovu. Indeks učešća 0 će značiti da nijedan građanin ne učestvuje u bilo kojoj od gore navedenih aktivnosti, dok će indeks učešća 3 značiti da postoji potpuno učešće javnosti u svim aktivnostima.

Indeks ekonomskog poverenja je kombinacija prosečnih vrednosti koji se izračunava na osnovu procene ispitanika koliko su povoljni ili nepovoljni ekonomski uslovi koji preovlađuju na Kosovu. Ispitanik ocenjuje sledeće uslove: očekivanja u vezi sa ukupnim porodičnim prihodom u sledećih šest meseci, procena trenutnih uslova za biznis i zapošljavanje. Vrednosti mogu da se kreću od 0 (minimum) do 3 (maksimum) sa rasponom od 0-1,5 koji označava nepovoljnu procenu ekonomske situacije dok vrednosti od 1,5 - 3 označavaju uglavnom povoljnu procenu ekonomske situacije.